

В И С Н О В О К

Щодо проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026),
проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026) та
проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026)

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 30 вересня 2026 року (протокол № 251) проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026), поданий народним депутатом України Цимбалюком М.М. та проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026), поданий народним депутатом України Пуртовою А.А. та іншими народними депутатами України і зазначає наступне.

Проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, далі - основний законопроект.

Метою основного законопроекту є посилення державних гарантій соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни I та II груп шляхом

запровадження з січня 2029 року механізму часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля, що сприятиме підвищенню їх мобільності, незалежності, доступності до медичних, реабілітаційних, соціальних та інших життєво необхідних послуг, а також більш повній інтеграції до суспільного життя.

Основним законопроектом пропонується доповнити статтю 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новою частиною, якою передбачається право осіб з інвалідністю внаслідок війни I та II груп на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля. При цьому встановлюється, що порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України. Також проект містить перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2029 року зазначена компенсація надаватиметься особам з інвалідністю внаслідок війни I групи.

Прийняття основного законопроекту сприятиме: підвищенню рівня соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни; розширенню доступності транспортної мобільності для ветеранів війни; забезпеченню своєчасного доступу до медичної допомоги, реабілітаційних та соціальних послуг; створенню додаткових умов для працевлаштування, навчання, соціальної адаптації та інтеграції осіб з інвалідністю внаслідок війни; запровадженню сучасного механізму державної підтримки, який доповнюватиме чинну систему безоплатного забезпечення автомобілями, не скасовуючи її; посиленню державної підтримки військовослужбовців та ветеранів, які зазнали тяжких поранень під час захисту незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України.

Головне науково – експертне управління висловлює зауваження до поданого законопроекту.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення основного законопроекту такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Міністерство фінансів України погодив основний законопроект із зауваженнями. Запровадження часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля особам з інвалідністю внаслідок війни I та II груп потребує додаткових видатків Державного бюджету України в обсязі щонайменше 45 млрд грн, зокрема для виплати особам з інвалідністю внаслідок війни I групи необхідно понад 4 млрд гривень. За умови, якщо за виплатою часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля звернеться 10% осіб з інвалідністю внаслідок війни I та II груп, додаткова потреба становитиме близько 5 млрд гривень.

Міністерство у справах ветеранів України, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерство оборони України підтримують основний законопроект.

Міністерство економіки та довкілля України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – підтримується за умови врахування зауважень.

Приписами статті 24 Конституції України передбачено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками, зокрема соціального походження, або іншими ознаками. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Крім того, в абзаці третьому пункту 5 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 18.12.2018 № 12-р/2018 (справа про соціальний захист ветеранів війни та членів їхніх сімей) зазначено, що обмеження або скасування пільг для ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», без рівноцінної їх заміни чи компенсації є порушенням зобов'язань держави щодо соціального захисту осіб, які захищали Вітчизну, та членів їхніх сімей. У разі зміни правового регулювання набуті вказаними особами пільги чи інші гарантії соціального захисту повинні бути збережені із забезпеченням можливості їх реалізації. Обмеження або скасування таких пільг, інших гарантій соціального захисту можливе лише у разі запровадження рівноцінних або більш сприятливих умов соціального захисту. Враховуючи вказане вище, пропоную в законопроекті передбачити право на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля також і для осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні підтримує законодавчу ініціативу, яка направлена на посилення соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, задоволення їхніх потреб у мобільності та сприяння якнайшвидшій адаптації й інтеграції ветеранів у цивільне життя. Надання можливості часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля є важливим, кроком на шляху до розбудови безбар'єрного середовища й підтримки наших Захисників і Захисниць.

Водночас, з метою забезпечення належної практичної реалізації цієї ініціативи, уникнення колізій у законодавстві та усунення ризиків, які можуть ускладнити правозастосування чи перешкоджати виплаті таких компенсацій на практиці, пропонуємо врахувати наступні зауваження та пропозиції до законопроектів.

Пунктом 22 частини першої статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-ХІІ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі - Закон № 3551) передбачено право осіб з інвалідністю внаслідок війни на першочергове забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань).

Відповідно до статті 26 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» держава гарантує розробку, виробництво допоміжних засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення

ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Законопроекти не розкривають співвідношення між безоплатним забезпеченням автомобілем та моделлю «часткової компенсації». Залишається невизначеним, чи є компенсація альтернативою безоплатному забезпеченню, і чи знімається особа з обліку/черги на отримання авто у разі отримання такої компенсації, у зв'язку з чим необхідно об'єднати ці механізми в єдину системну норму (шляхом внесення змін безпосередньо до пункту 22 частини першої статті 13 Закону № 3551-ХІІ) або чітко передбачити в проектах, що отримання часткової компенсації є (або не є) альтернативним способом реалізації пільги, який виключає або не виключає безоплатне забезпечення автомобілем.

Слід звернути увагу, що пункт 22 частини першої статті 13 Закону № 3551 надає однакові права на забезпечення автомобілями особам з інвалідністю внаслідок війни незалежно від групи інвалідності. Відтермінування для II та/або III групи в новому механізмі фактично звужує зміст та обсяг існуючих прав і гарантій ветеранів, що суперечить статті 22 Конституції України.

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-1 від 04.08.2026), поданий народним депутатом України Цимбалюком М.М., далі – перший альтернативний законопроект.

Метою законопроекту є посилення державних гарантій соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп шляхом запровадження механізму часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля, що сприятиме підвищенню їх мобільності, незалежності, доступності до медичних, реабілітаційних, соціальних та інших життєво необхідних послуг, а також більш повній інтеграції до суспільного життя.

Проектом Закону пропонується доповнити статтю 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новою частиною, якою передбачається право осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля. При цьому встановлюється, що порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України.

На відміну від основного законопроекту його дія розповсюджується також на осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи. Також проект містить перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2028 року зазначена компенсація надаватиметься особам з інвалідністю внаслідок війни I та II групи.

Прийняття Закону сприятиме: підвищенню рівня соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни; розширенню доступності транспортної мобільності для ветеранів війни; забезпеченню своєчасного доступу до медичної допомоги, реабілітаційних та соціальних послуг.

Головне науково – експертне управління висловлює зауваження до поданого законопроекту.

Міністерство фінансів України погодив перший альтернативний законопроект із зауваженнями. Запровадження часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля особам з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп потребує додаткових видатків Державного бюджету України в обсязі майже 74 млрд грн, зокрема для виплати особам з інвалідністю внаслідок війни I та II груп необхідно щонайменше 45 млрд гривень. За умови, якщо за виплатою часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля звернеться 10% осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп, додаткова потреба становитиме понад 7 млрд гривень.

Міністерство оборони України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримують перший альтернативний законопроект.

Міністерство економіки та довкілля України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій.

Міністерство у справах ветеранів України – підтримує за умови доопрацювання.

Враховуючи, що проекти Законів № 15433 та № 15433-1 спрямовані на врегулювання одного й того самого питання, але містять різні підходи до визначення кола одержувачів компенсації та етапності запровадження відповідного механізму, з метою забезпечення комплексності законодавчого регулювання, уникнення паралельного опрацювання тотожних за предметом законодавчих ініціатив та раціонального використання організаційних і часових ресурсів їх положення доцільно узгодити під час подальшого розгляду, у тому числі шляхом об'єднання та подальшого доопрацювання.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні підтримує законодавчу ініціативу, яка направлена на посилення соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, задоволення їхніх потреб у мобільності та сприяння якнайшвидшій адаптації й інтеграції ветеранів у цивільне життя. Надання можливості часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля є важливим, кроком на шляху до розбудови безбар'єрного середовища й підтримки наших Захисників і Захисниць.

Водночас, з метою забезпечення належної практичної реалізації цієї ініціативи, уникнення колізій у законодавстві та усунення ризиків, які можуть ускладнити правозастосування чи перешкоджати виплаті таких компенсацій на практиці, пропонуємо врахувати наступні зауваження та пропозиції до законопроектів.

Пунктом 22 частини першої статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-ХІІ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі - Закон № 3551) передбачено право осіб з інвалідністю внаслідок війни на першочергове забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань).

Відповідно до статті 26 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» держава гарантує розробку, виробництво допоміжних засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Законопроекти не розкривають співвідношення між безоплатним забезпеченням автомобілем та моделлю «часткової компенсації». Залишається невизначеним, чи є компенсація альтернативою безоплатному забезпеченню, і чи знімається особа з обліку/черги на отримання авто у разі отримання такої компенсації, у зв'язку з чим необхідно об'єднати ці механізми в єдину системну норму (шляхом внесення змін безпосередньо до пункту 22 частини першої статті 13 Закону № 3551-ХІІ) або чітко передбачити в проектах, що отримання часткової компенсації є (або не є) альтернативним способом реалізації пільги, який виключає або не виключає безоплатне забезпечення автомобілем.

Слід звернути увагу, що пункт 22 частини першої статті 13 Закону № 3551 надає однакові права на забезпечення автомобілями особам з інвалідністю внаслідок війни незалежно від групи інвалідності. Відтермінування для II та/або III групи в новому механізмі фактично звужує зміст та обсяг існуючих прав і гарантій ветеранів, що суперечить статті 22 Конституції України.

Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026), поданий народним депутатом України Пуртовою А.А. та іншими народними депутатами України, далі – другий альтернативний законопроект.

Поданим альтернативним законопроектом пропонується розширити коло суб'єктів державних гарантій соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп шляхом запровадження механізму часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля, що сприятиме підвищенню їх мобільності, незалежності, доступності до медичних, реабілітаційних, соціальних та інших життєво необхідних послуг, а також більш повній інтеграції до суспільного життя, а також впровадити поетапний механізм реалізації даного законопроекту.

Проектом Закону пропонується доповнити статтю 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» новою частиною, якою передбачається право осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп на отримання часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля. При цьому встановлюється, що порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України. Також проектом передбачаються перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2027 року зазначена компенсація надаватиметься особам з інвалідністю внаслідок війни I групи, з 1 січня 2027 року до 1 січня 2028 року – I, II групи, а після завершення - також і особам III групи.

На відміну від основного законопроекту його дія розповсюджується також на осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи. Також проєкт містить перехідні положення, відповідно до яких до 1 січня 2027 року частина восьма статті 13 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” діє в такій редакції: “Особам з інвалідністю внаслідок війни I групи надається часткова компенсація вартості самостійно придбаного автомобіля. Порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України”. З 1 січня 2027 року по 1 січня 2028 року частина восьма статті 13 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” діє в такій редакції: “Особам з інвалідністю внаслідок війни I, II групи надається часткова компенсація вартості самостійно придбаного автомобіля. Порядок надання компенсації визначається Кабінетом Міністрів України.

Прийняття Закону сприятиме: підвищенню рівня соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни; розширенню доступності транспортної мобільності для ветеранів війни.

Головне науково – експертне управління висловлює зауваження до поданого законопроекту.

Міністерство фінансів України – погоджено законопроект із зауваженнями. Запровадження часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля особам з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп потребує додаткових видатків Державного бюджету України в обсязі майже 74 млрд грн, зокрема для виплати особам з інвалідністю внаслідок війни I групи необхідно понад 4 млрд гривень. За умови, якщо за виплатою часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля звернеться 10% осіб з інвалідністю внаслідок війни I, II та III груп, додаткова потреба становитиме понад 7 млрд гривень.

Міністерство оборони України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримують законопроект.

Міністерство економіки та довкілля України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій.

Міністерство у справах ветеранів України – підтримує за умови доопрацювання.

Мінветеранів підтримує проєкт Закону № 15433-2 за умови його доопрацювання з урахуванням фінансових можливостей держави в умовах воєнного стану, пріоритетності видатків на забезпечення обороноздатності та необхідності поетапного запровадження нових державних гарантій відповідно до наявного фінансового ресурсу, а також узгодження строків і механізмів реалізації запропонованої гарантії з положеннями законопроекту № 15433 та опрацювання питання щодо доцільності їх об’єднання.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об’єднань профспілок на національному рівні підтримує законодавчу ініціативу, яка направлена на посилення соціального захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни, задоволення їхніх потреб у мобільності та сприяння

якнайшвидшій адаптації й інтеграції ветеранів у цивільне життя. Надання можливості часткової компенсації вартості самостійно придбаного автомобіля є важливим, кроком на шляху до розбудови безбар'єрного середовища й підтримки наших Захисників і Захисниць.

Водночас, з метою забезпечення належної практичної реалізації цієї ініціативи, уникнення колізій у законодавстві та усунення ризиків, які можуть ускладнити правозастосування чи перешкоджати виплаті таких компенсацій на практиці, пропонуємо врахувати наступні зауваження та пропозиції до законопроектів.

Пунктом 22 частини першої статті 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-ХІІ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі - Закон № 3551) передбачено право осіб з інвалідністю внаслідок війни на першочергове забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань).

Відповідно до статті 26 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» держава гарантує розробку, виробництво допоміжних засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Законопроекти не розкривають співвідношення між безоплатним забезпеченням автомобілем та моделлю «часткової компенсації». Залишається невизначеним, чи є компенсація альтернативою безоплатному забезпеченню, і чи знімається особа з обліку/черги на отримання авто у разі отримання такої компенсації, у зв'язку з чим необхідно об'єднати ці механізми в єдину системну норму (шляхом внесення змін безпосередньо до пункту 22 частини першої статті 13 Закону № 3551-ХІІ) або чітко передбачити в проектах, що отримання часткової компенсації є (або не є) альтернативним способом реалізації пільги, який виключає або не виключає безоплатне забезпечення автомобілем.

Слід звернути увагу, що пункт 22 частини першої статті 13 Закону № 3551 надає однакові права на забезпечення автомобілями особам з інвалідністю внаслідок війни незалежно від групи інвалідності. Відтермінування для II та/або III групи в новому механізмі фактично звужує зміст та обсяг існуючих прав і гарантій ветеранів, що суперечить статті 22 Конституції України.

Враховуючи вищевикладене та обговорення законопроектів, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів в и р і ш и в:

- рекомендувати Верховній Раді України проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. №

15433-1 від 04.08.2026), поданий народним депутатом України Цимбалюком М.М. та проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433-2 від 06.08.2026), поданий народним депутатом України Пуртовою А.А. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

- керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, проєкт Закону про внесення змін до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" щодо забезпечення мобільності осіб з інвалідністю внаслідок війни (реєстр. № 15433 від 21.07.2026), поданий народним депутатом України Гетманцевим Д.О. та іншими народними депутатами України, прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Остапенка А. Д.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

В И С Н О В О К

про розгляд проекту Закону України про базову соціальну допомогу
(реєстр. № 15094)
друге читання

Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 30 вересня 2026 року (протокол № 251) розглянув пропозиції та поправки, що надійшли від суб'єктів права законодавчої ініціативи до проекту Закону України про базову соціальну допомогу (реєстр. № 15094), прийнятого Верховною Радою України 28 травня 2026 року за основу (Постанова Верховної Ради України № 4889-IX).

Відповідно до статті 116 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту для підготовки його до другого читання внесено 1848 пропозицій та поправок, що надійшли від народних депутатів України різних фракцій та груп.

За результатами розгляду пропозицій та поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи було підготовлено порівняльну таблицю до законопроекту, яка містить усі внесені та невідкликані пропозиції та поправки, з яких: 4 враховано, 1844 – відхилено.

Метою законопроекту за реєстр. № 15094 є формування єдиного підходу до надання державної соціальної підтримки малозабезпеченим сім'ям та сім'ям, які перебувають у кризовій ситуації, посилення її адресності, забезпечення своєчасного реагування на складні життєві обставини та сприяння економічній самостійності сімей. Законопроект визначає правові, соціальні, економічні та організаційні засади призначення, виплати, перерахунку та припинення базової соціальної допомоги.

Враховуючи викладене та керуючись пунктом 3 частини першої статті 12, пунктами 4 – 6 частини першої статті 15, пунктами 5 та 6 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», пунктом 3 частини першої статті 123 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив цей висновок та **прийняв рішення:**

1. Схвалити зміст порівняльної таблиці проекту Закону України про базову соціальну допомогу (реєстр. № 15094) з пропозиціями і поправками народних депутатів України, а також з урахуванням пропозицій народного депутата України – члену Комітету Гривка С.Д. за №№ 7, 363, 625, 749, поданих відповідно до пункту 4 частини першої статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» і проголосованих на засіданні Комітету:

Правка № 7: преамбулу, статті 1 - 12 законопроекту замінити новою преамбулою та Розділом I із статтями 1-5 в такій редакції:

«Цей Закон визначає правові, соціальні, економічні та організаційні засади надання базової соціальної допомоги малозабезпеченій сім'ї, сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації, а також заходи, спрямовані на її подолання та сприяння економічній самостійності таких сімей.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) базова величина - нормативний грошовий показник, що застосовується для визначення розміру базової соціальної допомоги та встановлюється законом про Державний бюджет України на відповідний рік;

2) базова величина для сім'ї - сумарний грошовий показник базових величин усіх осіб, які входять до складу сім'ї, що застосовується для визначення розміру базової соціальної допомоги;

3) базова соціальна допомога - щомісячна виплата, що надається у грошовій формі малозабезпеченій сім'ї з урахуванням середньомісячного сукупного доходу та майнового стану членів такої сім'ї, а також сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації;

10) сім'я - особи, які разом проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Одинокa особa також має права сім'ї.

Для цілей цього Закону до складу сім'ї включаються чоловік, дружина; діти, у тому числі тимчасово влаштовані в сім'ю діти, які залишилися без батьківського піклування, віком до 18 років, а також повнолітні діти, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної, фахової передвищої, вищої освіти (зокрема в період між завершенням здобуття певного рівня освіти та зарахуванням для здобуття іншого рівня освіти, за умови що такий період не перевищує чотири місяці) і не мають власних сімей, - до закінчення навчання в закладах освіти, але не більш як до досягнення ними 23 років, безвідносно до їх фактичного та/або задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування); неодружені повнолітні діти, які визнані особами з інвалідністю з дитинства І та ІІ групи або особами з інвалідністю І групи і проживають разом із батьками; непрацездатні батьки чоловіка та дружини, які проживають разом із ними; особа, яка проживає разом з одинокю особою з інвалідністю І групи і доглядає за нею; жінка та чоловік, які проживають однією сім'єю та не перебувають у шлюбі, але мають спільних дітей.

Для цілей цього Закону із числа осіб, зазначених в абзаці другому цього пункту, до складу сім'ї не включаються особи, які перебувають на повному державному утриманні; які за інформацією уповноваженого представника сім'ї перебувають на територіях, включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованих

територій; які перебувають у полоні держави-агресора та позбавлені особистої свободи (затримані, взяті у заручники) органами влади держави-агресора (її окупаційними адміністраціями та збройними формуваннями), що підтверджується відомостями та/або документами, наданими уповноваженими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, державними реєстраторами, суб'єктами державної реєстрації, підприємствами, установами та організаціями в порядку та випадках, що їх визначено законодавством; визнані безвісно відсутніми на підставі рішення суду; мають правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин; виїхали за кордон тимчасово чи на постійне проживання або перебувають за кордоном більш як 30 календарних днів поспіль чи більш як 60 календарних днів сукупно протягом шестимісячного періоду перед місяцем звернення за призначенням базової соціальної допомоги. Особі, яка перебувала за кордоном і яка вперше звернулася за призначенням базової соціальної допомоги, виплата призначається на підставі заяви, поданої такою особою не раніше ніж через 15 робочих днів після повернення в Україну;

5) малозабезпечена сім'я - сім'я, середньомісячний сукупний дохід якої є нижчий, ніж базова величина для сім'ї, а майновий стан відповідає критеріям віднесення такої сім'ї до малозабезпеченої, визначеним Кабінетом Міністрів України;

11) сім'я, яка перебуває в кризовій ситуації, - сім'я, яка втратила спроможність самотійно забезпечувати базові життєві потреби внаслідок настання кризової ситуації.

4) кризова ситуація – обставини або сукупність обставин, внаслідок яких особа чи сім'я втратила можливість або істотно обмежена у можливості самотійно забезпечувати свої базові життєві потреби та потребує соціальної підтримки. Перелік обставин, що спричинили настання кризової ситуації, визначає Кабінет Міністрів України;

6) непрацююча працездатна особа - особа працездатного віку з числа членів сім'ї, яка не працює, не проходить військову службу, не займається підприємницькою діяльністю чи професійною незалежною діяльністю, та працездатна особа віком від 18 до 23 років, яка не здобуває освіти за денною формою здобуття освіти в закладах загальної середньої, професійної, фахової передвищої або вищої освіти або не навчається на курсах професійного навчання за денною формою;

9) середньомісячний сукупний дохід сім'ї - обчислений у середньому за місяць дохід усіх членів сім'ї, одержаний ними протягом шести місяців, які передують місяцю, що є попереднім до місяця звернення, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

7) отримувач базової соціальної допомоги - сім'я, якій призначено базову соціальну допомогу;

8) профілювання сімей, які подали заяву про призначення базової соціальної допомоги, – система класифікації таких сімей за соціально-економічними та демографічними ознаками з метою подальшого адресного призначення базової соціальної допомоги, планування та організації надання соціальних послуг, забезпечення реалізації заходів із сприяння зайнятості та інших заходів, спрямованих на подолання складних життєвих обставин конкретної сім'ї;

2. Терміни «складні життєві обставини», «служба у справах дітей», «захист прав дітей» та інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у законах України «Про соціальні послуги», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», «Про охорону дитинства» та інших законах України.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані з призначенням, виплатою, перерахунком та припиненням надання базової соціальної допомоги малозабезпеченій сім'ї та сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації.

Стаття 3. Законодавство у сфері надання базової соціальної допомоги

1. Законодавство у сфері надання базової соціальної допомоги складається з Конституції України, цього Закону, законів України «Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери», «Про соціальні послуги», інших законів України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

2. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору України.

3. Відносини щодо прийняття, набрання чинності адміністративними актами, оскарження в адміністративному порядку, виконання, припинення дії адміністративних актів у сфері надання базової соціальної допомоги регулює Закон України «Про адміністративну процедуру».

Стаття 4. Джерела фінансування видатків на виплату базової соціальної допомоги

1. Виплата базової соціальної допомоги здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Фінансування видатків на виплату базової соціальної допомоги може здійснюватися за рахунок коштів міжнародних донорів, міжнародної технічної допомоги, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, а також інших джерел, не заборонених законом.

Стаття 5. Право на базову соціальну допомогу

1. Право на базову соціальну допомогу мають громадяни України, які належать до малозабезпеченої сім'ї або сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації, та які постійно проживають на території України.

2. Право на базову соціальну допомогу мають іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах постійно проживають в Україні, а

також особи, яких визнано біженцями в Україні або особами, які потребують додаткового захисту.

3. Громадяни Республіки Польща, які перебувають на території України на законних підставах, із урахуванням положень Закону України "Про встановлення додаткових правових та соціальних гарантій для громадян Республіки Польща, які перебувають на території України", мають право на базову соціальну допомогу нарівні з громадянами України на умовах, передбачених цим Законом.»

Правка № 363: статті 13 - 17 законопроекту замінити Розділом II із статтями 6-14 в такій редакції:

" Розділ II. РОЗМІР БАЗОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ТА ПОРЯДОК ЇЇ ПРИЗНАЧЕННЯ

Стаття 6. Розмір базової величини та базової соціальної допомоги для сім'ї

1. Розмір базової величини визначає закон про Державний бюджет України на відповідний рік.

2. Розмір базової величини для сім'ї обчислюється як сума базових величин для кожного члена сім'ї та визначається з розрахунку 100 відсотків базової величини для кожного члена сім'ї.

3. Розмір базової соціальної допомоги для сім'ї визначається як різниця між базовою величиною для сім'ї, визначеною відповідно до частини другої цієї статті, та середньомісячним сукупним доходом такої сім'ї, якщо інше не передбачено цим Законом.

4. З метою активізації та стимулювання до працевлаштування працездатних осіб Кабінет Міністрів України у визначених ним випадках може встановлювати додаткові підвищуючі коефіцієнти, надбавки до розміру базової соціальної допомоги, а також умови тимчасового збереження виплати такої допомоги (її частини) після працевлаштування непрацюючої працездатної особи в межах бюджетних асигнувань, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік.

5. Розмір базової соціальної допомоги не може бути меншим загального розміру державної підтримки, яку сім'я або особа отримувала на день звернення.

Стаття 7. Органи, що призначають і здійснюють виплату базової соціальної допомоги

1. Базова соціальна допомога призначається і виплачується територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері пенсійного забезпечення та загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі - орган, що призначає базову соціальну допомогу).

Стаття 8. Організація виявлення сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації, та її інформування про право на отримання базової соціальної допомоги

1. Районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад (далі - виконавчий орган ради) та служби у справах дітей виконавчого органу ради або Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, міських, селищних, сільських рад у межах повноважень, визначених законом, забезпечують виявлення на території відповідної територіальної громади малозабезпеченої сім'ї або сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації та потребує базової соціальної допомоги.

2. У разі виявлення сімей, зазначених у частині першій цієї статті, їх інформування про право на отримання базової соціальної допомоги, надання консультацій та сприяння в оформленні і поданні заяв та необхідних документів до органу, що призначає базову соціальну допомогу, забезпечують суб'єкти надання соціальних послуг, визначені Законом України «Про соціальні послуги».

3. Інформаційний обмін між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дитини, службами у справах дітей виконавчого органу ради і органом, що призначає базову соціальну допомогу, щодо сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах або кризовій ситуації, здійснюється в порядку електронної інформаційної взаємодії, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Звернення за призначенням базової соціальної допомоги

1. За призначенням базової соціальної допомоги в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, має право звернутися один із повнолітніх членів сім'ї, уповноважений іншими повнолітніми членами сім'ї (далі - уповноважений представник сім'ї), шляхом подання заяви про призначення базової соціальної допомоги.

Відомості, необхідні для призначення базової соціальної допомоги, отримує орган, що призначає базову соціальну допомогу, шляхом електронної інформаційної взаємодії з публічними електронними реєстрами та іншими державними інформаційними ресурсами.

У разі відсутності в таких реєстрах та ресурсах необхідних відомостей уповноважений представник сім'ї подає документи, що підтверджують відповідні відомості.

2. Уповноважений представник сім'ї має право подати заяву про призначення базової соціальної допомоги до органу, що призначає базову соціальну допомогу:

- 1) через центр надання адміністративних послуг з використанням засобів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;
- 2) через уповноважений структурний підрозділ (уповноважену посадову особу) виконавчого органу ради (у разі відсутності центру надання адміністративних послуг);
- 3) з використанням засобів Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;
- 4) з використанням засобів вебпорталу електронних послуг органу, що призначає базову соціальну допомогу;
- 5) з використанням мобільного додатка органу, що призначає базову соціальну допомогу;
- 6) через сервісний центр органу, що призначає базову соціальну допомогу;
- 7) шляхом надсилання поштою.

До заяви про призначення базової соціальної допомоги додається письмова згода кожного з повнолітніх членів сім'ї на обробку персональних даних, проведення первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах та їхніх зобов'язань щодо виконання умов соціального контракту про призначення базової соціальної допомоги.

Обробка персональних даних осіб здійснюється відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

3. Сім'я має право змінити уповноваженого представника сім'ї протягом періоду отримання базової соціальної допомоги.

Зміна уповноваженого представника сім'ї не є підставою для припинення виплати базової соціальної допомоги.

Порядок зміни уповноваженого представника сім'ї та повідомлення про таку зміну органу, що призначає базову соціальну допомогу, визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 10. Профілювання сім'ї, яка звернулася за призначенням базової соціальної допомоги

1. Профілювання сім'ї, яка подала заяву для призначення базової соціальної допомоги, здійснює орган, що призначає базову соціальну допомогу, в автоматичному режимі з використанням інформаційно-комунікаційних систем соціальної сфери.

2. Методику профілювання сім'ї, яка звернулася за призначенням базової соціальної допомоги, затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Стаття 11. Соціальний контракт про надання базової соціальної допомоги

1. Базова соціальна допомога призначається на підставі соціального контракту про надання базової соціальної допомоги (далі – соціальний

контракт), укладеного в письмовій або електронній формі між уповноваженим представником сім'ї, органом, що призначає базову соціальну допомогу, та виконавчим органом ради. Метою соціального контракту є здійснення спільних заходів щодо подолання складних життєвих обставин або кризової ситуації, в яких перебуває сім'я, а також сприяння економічній самостійності такої сім'ї.

У разі зміни уповноваженого представника сім'ї до соціального контракту вносяться відповідні зміни. Зміна уповноваженого представника сім'ї не припиняє дії соціального контракту та не є підставою для повторного проведення первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах, крім випадків, якщо така зміна пов'язана із зміною складу сім'ї або іншими обставинами, що впливають на зобов'язання сторін визначені соціальним контрактом.

2. Предметом соціального контракту є визначення умов надання базової соціальної допомоги та взаємних зобов'язань сторін.

3. Істотними умовами соціального контракту є строки та спосіб виплати базової соціальної допомоги, права, обов'язки та відповідальність сторін, строк дії договору, інші умови, які сторони визнають істотними.

Обов'язки сторони соціального контракту:

органу, що призначає базову соціальну допомогу, - здійснювати призначення, виплату, перерахунок базової соціальної допомоги, а також забезпечувати автоматичне продовження її виплати на наступний період відповідно до цього Закону та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

виконавчого органу ради - організовувати ведення випадку та надання соціальних послуг сім'ї, яка підписує контракт, відповідно до Закону України "Про соціальні послуги", забезпечувати взаємодію із службами у справах дітей для захисту прав та інтересів дітей у такій сім'ї відповідно до закону, забезпечувати реалізацію заходів, спрямованих на сприяння економічній самостійності та зайнятості такої сім'ї, зокрема шляхом взаємодії із суб'єктами ринку праці відповідно до Закону України "Про зайнятість населення", здійснювати моніторинг виконання умов соціального контракту;

уповноваженого представника сім'ї – отримувати базову соціальну допомогу та соціальні послуги, визначені за результатами первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах, брати участь у заходах, запланованих соціальним менеджером, спрямованих на подолання складних життєвих обставин або кризової ситуації, в якій перебуває така сім'я, та сприяння економічній самостійності сім'ї, а також у заходах супроводу сім'ї, включно з індивідуальними консультаціями та співбесідами з соціальним менеджером для оцінювання стану виконання заходів, визначених соціальним контрактом (зокрема планом ведення випадку та індивідуальним планом надання соціальної послуги (соціальних послуг) та індивідуальним планом працевлаштування), а також визначення потреби в їх коригуванні.

4. Для малозабезпеченої сім'ї та сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації, соціальний контракт підписується уповноваженим представником сім'ї після результатів оцінювання потреб такої сім'ї.

5. Для підписання соціального контракту виконавчий орган ради та орган, що призначає базову соціальну допомогу, визначають уповноважених осіб.

Підписання соціального контракту всіма його сторонами є підставою для прийняття органом, що призначає базову соціальну допомогу, адміністративного акта про призначення базової соціальної допомоги відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру».

6. Фінансування соціальних послуг отримувачам базової соціальної допомоги здійснюється відповідно до Закону України «Про соціальні послуги».

7. Призупинення або припинення виплати базової соціальної допомоги у зв'язку з порушенням умов соціального контракту здійснює орган, що призначає базову соціальну допомогу, виключно на підставі вмотивованого подання виконавчого органу ради, сформованого в Єдиній інформаційній системі соціальної сфери за результатами висновку соціального менеджера. До формування такого висновку соціальний менеджер з'ясовує причини невиконання умов соціального контракту та отримує в обов'язковому порядку письмове пояснення від отримувача базової соціальної допомоги або письмове повідомлення уповноваженого представника сім'ї про зміну життєвих обставин. Порядок формування висновку та подання, а також прийняття відповідного рішення визначає Кабінет Міністрів України.

8. Невиконання уповноваженим представником сім'ї та/або іншим повнолітнім членом сім'ї заходів, визначених соціальним контрактом (зокрема планом ведення випадку, індивідуальним планом надання соціальної послуги (соціальних послуг) або індивідуальним планом працевлаштування), через об'єктивні, незалежні від волі отримувача базової соціальної допомоги обставини чи з інших поважних причин, не вважається порушенням умов соціального контракту.

До таких причин, обставин належать, зокрема, але не виключно:

- стан здоров'я отримувача базової соціальної допомоги;
- необхідність догляду за дитиною чи особою з інвалідністю;
- відсутність у межах територіальної доступності підходящої роботи, за умови виконання заходів, передбачених індивідуальним планом працевлаштування;
- безпекова ситуація в регіоні проживання, виникнення надзвичайної ситуації чи обставин непереборної сили;

інші обставини, встановлені соціальним менеджером за результатами повторного первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах, що об'єктивно унеможливають виконання заходів, визначених соціальним контрактом.

Оцінювання поважності причин невиконання заходів, визначених індивідуальним планом працевлаштування, здійснюється відповідно до Закону України "Про зайнятість населення".

Умисне невиконання або невиконання без поважних причин отримувачем соціальної допомоги умов соціального контракту вважається порушенням умов соціального контракту та є підставою для припинення виплати базової соціальної допомоги.

Ненадання отримувачем соціальної допомоги письмових пояснень щодо причин невиконання умов соціального контракту, у тому числі відмова від їх надання, є підставою для припинення виплати базової соціальної допомоги.

9. Етапи впровадження, типи та форми соціальних контрактів, зокрема залежно від категорії їх отримувачів, порядок супроводу соціальних контрактів та реагування на невиконання або неналежне виконання їх умов, у тому числі строки для усунення виявлених порушень, перелік та форми документів, що є невід'ємними частинами соціального контракту, затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 12. Строк призначення базової соціальної допомоги та підстави для відмови в її призначення

1. Базова соціальна допомога призначається з місяця звернення за її призначенням з урахуванням критеріїв призначення такої допомоги, визначених цим Законом, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, на такі строки:

сім'я, яка перебуває у кризовій ситуації, – на три місяці;

багатодітним малозабезпеченим сім'ям - на один рік, за умови збереження в цей період статусу багатодітної сім'ї;

малозабезпеченій сім'ї, у складі якої є виключно особи з інвалідністю, яким інвалідність встановлено безстроково, та/або одинокі особи, які досягли 65-річного віку та не мають інших джерел до існування, – довічно;

малозабезпеченому непрацездатному подружжю за відсутності осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати, – довічно;

іншій малозабезпеченій сім'ї, – на шість місяців.

2. Виплата базової соціальної допомоги особам, визначеним абзацами четвертим і п'ятим частини першої цієї статті, продовжується автоматично на кожен наступний шестимісячний період без їх звернення в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

3. Виплата базової соціальної допомоги багатодітним сім'ям продовжується автоматично на кожен наступний однорічний період без їх звернення до моменту втрати статусу багатодітної сім'ї в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Граничний строк призначення базової соціальної допомоги не може перевищувати 30 календарних днів з дня отримання органом, що призначає базову соціальну допомогу, заяви, поданої уповноваженим представником

сім'ї, згоди на проведення первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах та обробку персональних даних, наданої повнолітніми членами сім'ї.

5. Підставами для відмови у призначенні базової соціальної допомоги є:

1) неподання заяви або ненадання повнолітніми членами сім'ї згоди на проведення первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах, обробку персональних даних або відмова уповноваженого представника сім'ї від підписання соціального контракту;

2) виявлення за результатами інформаційного обміну та перевірки даних у публічних електронних реєстрах неповних та/або недостовірних відомостей (крім технічних помилок) у поданій заяві і доданих до неї документах, якщо уповноважений представник сім'ї не усунув такий недолік у строк, визначений органом, що призначає базову соціальну допомогу;

3) невідповідність сім'ї критеріям призначення такої допомоги, визначеним цим Законом.

6. У разі зміни місця проживання (перебування) сім'ї, якій призначено базову соціальну допомогу, її виплата продовжується на строк, достатній для звернення за призначенням базової соціальної допомоги за новим місцем проживання (перебування) сім'ї, але не більш як на три місяці.

7. Прийняття рішення про відмову в призначенні базової соціальної допомоги з інших підстав, ніж визначені частиною п'ятою цієї статті, забороняється. Рішення про відмову має бути вмотивованим і містити роз'яснення щодо порядку його оскарження.

Стаття 13. Призначення, перерахунок, виплата, підстави призупинення або припинення виплати базової соціальної допомоги

1. Призначення базової соціальної допомоги здійснюється за умови надання уповноваженим представником сім'ї та кожним із повнолітніх членів його сім'ї згоди на обробку персональних даних, проведення первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах, отримання соціальних послуг за результатами такого оцінювання та підписання соціального контракту уповноваженим представником сім'ї.

2. Орган, що призначає базову соціальну допомогу, отримує та підтверджує відомості, необхідні для її призначення (далі – підтвердження права сім'ї на призначення базової соціальної допомоги) та проведення профілювання сім'ї, шляхом електронної інформаційної взаємодії з публічними електронними реєстрами та іншими державними інформаційними ресурсами у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України "Про публічні електронні реєстри".

Якщо інформаційні ресурси не містять відомостей, необхідних для призначення базової соціальної допомоги щодо уповноваженого представника сім'ї та/або членів його сім'ї, така допомога призначається на підставі заяви та документів, поданих уповноваженим представником сім'ї у письмовій або електронній формі.

Орган, що призначає базову соціальну допомогу, на підставі заяви та документів, необхідних для визначення права на отримання базової соціальної допомоги, формує електронну особову справу уповноваженого представника сім'ї та забезпечує проведення профілювання сім'ї, право якої на призначення базової соціальної допомоги визначено статтею 10 цього Закону.

3. У разі визначення органом, що призначає базову соціальну допомогу, факту віднесення сім'ї до малозабезпеченої, виконавчий орган ради забезпечує організацію та проведення первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідного повідомлення.

4. Орган, що призначає базову соціальну допомогу, приймає рішення про призначення базової соціальної допомоги малозабезпеченій сім'ї, протягом трьох робочих днів з дня отримання від соціального менеджера результатів оцінювання потреб сім'ї, складеного в установленому порядку, та соціального контракту, підписаного уповноваженим представником сім'ї та виконавчим органом ради.

5. Порядок призначення, перерахунку, виплати, підстави призупинення або припинення виплати базової соціальної допомоги визначає Кабінет Міністрів України.

6. Уповноважені посадові особи виконавчого органу ради мають право здійснювати перевірку умов проживання осіб, які подали заяву про призначення базової соціальної допомоги, та отримувачів такої допомоги для підтвердження відомостей про їхній майновий стан, оцінювання потреб сім'ї, а також з метою захисту прав та інтересів дітей (якщо у складі сім'ї є діти) у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

7. Електронні особові справи одержувачів базової соціальної допомоги зберігаються відповідно до вимог законів України "Про електронні документи та електронний документообіг", "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги" та "Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах".

8. Обробка та захист персональних даних отримувачів базової соціальної допомоги під час отримання відомостей, формування, ведення та зберігання електронних особових справ здійснюються відповідно до Закону України "Про захист персональних даних".

Стаття 14. Особливості призначення базової соціальної допомоги сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації

1. Призначення базової соціальної допомоги сім'ї, яка перебуває у кризовій ситуації, здійснюється без дотримання вимог, зазначених у пункті 3 статті 6 та в частині першій статті 13 цього Закону.

2. Орган, що призначає базову соціальну допомогу, приймає рішення про призначення базової соціальної допомоги сім'ї, яка перебуває у кризовій

ситуації, протягом трьох робочих днів з дня отримання від соціального менеджера таких документів:

заява уповноваженого представника сім'ї про призначення базової соціальної допомоги;

акт первинного оцінювання потреб сім'ї у соціальних послугах, складений в установленому порядку;

соціальний контракт, підписаний уповноваженим представником сім'ї та виконавчим органом ради."

Правка № 625: статті 18 - 23 законопроекту замінити Розділом III та Розділом IV із статтями 15-18 в такій редакції:

**«Розділ III. ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ НАДАННЯ БАЗОВОЇ
СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ, СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ТА У СФЕРІ
ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ОТРИМУВАЧА
БАЗОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ**

Стаття 15. Взаємодія суб'єктів надання базової соціальної допомоги, соціальних послуг та у сфері зайнятості населення

1. Базова соціальна допомога призначається одночасно з організацією надання соціальних послуг отримувачам базової соціальної допомоги та заходами сприяння зайнятості непрацюючих працездатних отримувачів базової соціальної допомоги.

2. Територіальні органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, спільно з виконавчим органом ради забезпечують надання непрацюючим працездатним членам сім'ї отримувача базової соціальної допомоги персоналізованої підтримки та соціального супроводу з метою їх активізації та реінтеграції на ринку праці відповідно до законів України "Про зайнятість населення" і "Про соціальні послуги". З цією метою розробляється план ведення випадку, індивідуальний план працевлаштування та індивідуальний план надання соціальної послуги (соціальних послуг).

3. Непрацюючі працездатні отримувачі базової соціальної допомоги зобов'язані брати активну участь у виконанні заходів, визначених індивідуальним планом працевлаштування та індивідуальним планом надання соціальної послуги (соціальних послуг).

4. Порядок взаємодії органу, що призначає базову соціальну допомогу, виконавчого органу ради, суб'єктів надання соціальних послуг та територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 16. Права та обов'язки отримувача базової соціальної допомоги

1. Отримувач базової соціальної допомоги має право на:

своєчасне та в повному обсязі отримання базової соціальної допомоги відповідно до цього Закону;

безоплатне отримання інформації про умови, порядок призначення, перерахунку та виплати базової соціальної допомоги;

подання через уповноваженого представника сім'ї заяви та документів, необхідних для призначення базової соціальної допомоги, у письмовій або електронній формі;

об'єктивний, неупереджений та своєчасний розгляд заяви про призначення базової соціальної допомоги;

захист своїх прав та законних інтересів під час призначення і виплати базової соціальної допомоги;

оскарження рішень, дій або бездіяльності органу, що призначає базову соціальну допомогу, та його посадових осіб до суду або в адміністративному порядку відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру".

2. Отримувач базової соціальної допомоги зобов'язаний:

подавати до органу, що призначає базову соціальну допомогу, повні та достовірні відомості і документи, що підтверджують право на її отримання та визначення розміру;

протягом десяти календарних днів з дня виникнення обставин, що впливають на визначення права на призначення та виплату базової соціальної допомоги або на визначення її розміру (зміна складу сім'ї, працевлаштування, отримання інших видів доходів чи майна), інформувати про такі обставини орган, що призначає базову соціальну допомогу;

своєчасно та в повному обсязі повертати надміру виплачені суми базової соціальної допомоги у разі подання недостовірних відомостей або неповідомлення про виникнення обставин, що впливають на визначення права на призначення та виплату базової соціальної допомоги або на визначення її розміру;

співпрацювати з виконавчим органом ради та територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції щодо подолання або мінімізації складних життєвих обставин, в яких перебуває сім'я.

РОЗДІЛ IV. КОНТРОЛЬ, ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ НАДАННЯ БАЗОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 17. Порядок оскарження рішення, дії чи бездіяльності органу, що призначає базову соціальну допомогу

1. Рішення, дії чи бездіяльність органу, що призначає базову соціальну допомогу, можуть бути оскаржені в адміністративному порядку відповідно до Закону України "Про адміністративну процедуру" з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", та/або до адміністративного суду.

Стаття 18. Відповідальність за порушення законодавства про базову соціальну допомогу

1. Посадові особи, винні в порушенні вимог цього Закону, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом.»

Правка № 749: Розділ II законопроекту замінити Розділом V в такій редакції: «Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію з 1 січня 2028 року, крім:

пункту 4, підпунктів 1 та 3 пункту 5 цього розділу, які набирають чинності та вводяться в дію з 1 січня 2029 року;

пунктів 6 і 7 цього розділу, які набирають чинності та вводяться в дію з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

2. Установити, що з 1 січня 2028 року по 31 грудня 2028 року сім'ї, які мають право на отримання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, допомоги на дітей одиноким матерям, допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, мають право на призначення базової соціальної допомоги, за умови припинення виплати зазначених видів допомоги у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Види державної допомоги, зазначені в абзаці першому цього пункту, призначені до 31 грудня 2028 року, виплачуються у порядку, на умовах та у розмірах, що діяли на день їх призначення, до закінчення строку, на який їх призначено.

Одночасна виплата за один і той самий період базової соціальної допомоги та видів державної допомоги, замість яких вона призначається, забороняється.

3. Установити, що:

1) до повного запровадження базової соціальної допомоги відповідно до Закону України "Про базову соціальну допомогу" посилання в абзаці другому частини третьої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" на Закон України "Про базову соціальну допомогу" застосовується також до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" стосовно осіб, яким відповідна допомога призначена до введення в дію цього Закону;

2) до приведення нормативно-правових актів у сфері освіти у відповідність із цим Законом:

для цілей застосування законодавства про освіту до дітей із малозабезпечених сімей належать діти з сімей, яким призначено державну соціальну допомогу

відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" або базову соціальну допомогу відповідно до цього Закону;

документи, що підтверджують право малозабезпеченої сім'ї на отримання державної соціальної допомоги, видані до введення в дію цього Закону, є чинними для надання пільг та гарантій у сфері освіти до закінчення строку їх дії або строку призначення базової соціальної допомоги.

4. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 290 із наступними змінами).

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) розділ VII "Прикінцеві положення" Сімейного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 21-22, ст. 135) доповнити пунктом 2² такого змісту:

"2². Тимчасова державна допомога, призначена дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме, відповідно до частини восьмої статті 181 цього Кодексу, до введення в дію Закону України «Про базову соціальну допомогу», виплачується до закінчення строку її призначення або до призначення базової соціальної допомоги за її заявою.

Частини восьму-десяту статті 181 цього Кодексу визнати такими, що втрачають чинність з 1 січня 2029 року. ";

2) пункт "б" частини першої статті 34 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) доповнити підпунктом 21 такого змісту:

"21) забезпечення виявлення осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення, перебувають у складних життєвих обставинах або в кризовій ситуації та потребують базової соціальної допомоги; інформування таких сімей про право на отримання базової соціальної допомоги та державної соціальної підтримки; здійснення інших повноважень, передбачених Законом України «Про базову соціальну допомогу».";

3) у Законі України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102 із наступними змінами):

пункт 5 частини першої статті 3 виключити;

у частині першій статті 5 слова «допомога на дітей одиницями матерям,» виключити;

«Розділ V-А ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ ОДИНОКИМ МАТЕРЯМ» виключити;

4) у Законі України "Про охорону дитинства" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 30, ст. 142 із наступними змінами):

абзац п'ятий частини третьої статті 5 викласти в такій редакції:

«організацію безоплатного харчування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, які

навчаються у спеціальних та інклюзивних класах, та учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти із малозабезпечених сімей;»;

частини п'яту і десяту статті 19 викласти в такій редакції:

«Здобувачі освіти, які навчаються в державних, комунальних закладах професійної освіти, із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і дітей, які потребують особливих умов виховання, перебувають на повному утриманні держави. Порядок забезпечення здобувачів освіти, які навчаються в державних, комунальних закладах професійної освіти, стипендією, порядок організації харчування здобувачів освіти, які навчаються в державних, комунальних закладах професійної освіти, із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, дітей з інвалідністю, осіб з інвалідністю I–III групи та дітей із малозабезпечених сімей затверджуються Кабінетом Міністрів України.»;

«Здобувачі фахової передвищої та вищої освіти із числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, перебувають на повному утриманні держави. Студентам, які є дітьми з інвалідністю та особами з інвалідністю I–III групи, студентами із малозабезпечених сімей, включно із студентами з багатодітних сімей, призначається соціальна стипендія та може надаватися додаткова соціальна і матеріальна допомога.»;

5) в абзаці другому частини третьої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376 із наступними змінами) слова «Законом України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям".» замінити словами «законами України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" або "Про базову соціальну допомогу".»;

6) у Законі України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 33-34, ст. 404 із наступними змінами):

а) статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю - щомісячна державна допомога, що надається відповідно до норм цього Закону у грошовій формі особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю;

одинокa особa - особa, яка не має працездатних родичів, зобов'язаних за законом її утримувати;

особа, яка не має права на пенсію, - дитина померлого годувальника (у тому числі народжена до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника), який на день смерті не мав страхового стажу, необхідного для призначення пенсії для особи з інвалідністю III групи (далі - дитина померлого годувальника). »;

б) частину першу статті 2 викласти в такій редакції:

«Громадяни України, які є дітьми померлого годувальника і не мають права на пенсію або є особами з інвалідністю I групи і не мають права на пенсію по інвалідності або державну допомогу у зв'язку з інвалідністю та постійно проживають на території України, мають право на державну соціальну допомогу у випадках та на умовах, передбачених цим Законом та іншими законами України.»;

в) частину першу статті 4 викласти в такій редакції:

«Державна соціальна допомога згідно із цим Законом призначається особі, яка:

1) є дитиною померлого годувальника та не має права отримувати у зв'язку з цим пенсію відповідно до закону;

2) є особою з інвалідністю I групи та не має права отримувати у зв'язку з цим пенсію відповідно до закону;

3) не одержує соціальні виплати, що призначаються для відшкодування шкоди, заподіяної ушкодженням здоров'я на виробництві, передбачені Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».";

г) у статті 5:

частину першу викласти в такій редакції:

«Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державна соціальна допомога на догляд призначаються з дня звернення за допомогою. Якщо звернення за допомогою відбулося не пізніше трьох місяців з дня встановлення інвалідності, допомога призначається з дня визнання осіб особами з інвалідністю. Допомога дитині померлого годувальника призначається з дня, що настає за днем смерті годувальника, якщо звернення про призначення такого виду допомоги надійшло не пізніше 12 місяців з дня смерті годувальника.»;

абзац другий частини другої виключити;

у частині четвертій слово «допомога» замінити словами «державна соціальна допомога на догляд»;

частину п'яту викласти в такій редакції:

«У разі встановлення II або III групи інвалідності особі, якій призначено державну соціальну допомогу як особі з інвалідністю I групи, виплата такої допомоги припиняється з місяця, наступного за тим, у якому встановлена нова група інвалідності.»;

г) статтю 6 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Розмір державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю

Розмір державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю за умовами, передбаченими частиною першою статті 4 цього Закону, встановлюється виходячи з розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність:

особам з інвалідністю I групи, на одну дитину померлого годувальника - 100 відсотків, на двох дітей - 120 відсотків, на трьох і більше дітей - 150 відсотків.»;

д) у статті 18:

пункт 4 виключити;

доповнити пунктом 5¹ такого змісту:

«5¹. Державна соціальна допомога, призначена відповідно до цього Закону особі, яка досягла віку 65 років та не має права отримувати у зв'язку з цим пенсію відповідно до закону або визнана у встановленому законом порядку особою з інвалідністю II або III групи, до введення в дію Закону України «Про базову соціальну допомогу», виплачується до закінчення строку її призначення або до призначення базової соціальної допомоги за її заявою.»;

7) пункт 9 частини першої статті 14 Закону України "Про зайнятість населення" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

«9) непрацюючі працездатні особи із малозабезпечених сімей;»;

8) у Законі України «Про виконавче провадження» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 30, ст. 542; 2017 р., № 9, ст. 67):

частину першу статті 73 доповнити пунктом 9¹ такого змісту:

«9¹) базову соціальну допомогу;»;

розділ XIII "Прикінцеві та перехідні положення" доповнити пунктом 1⁷ такого змісту:

«1⁷. Пункт 9 частини першої статті 73 цього Закону визнати таким, що втрачає чинність з 1 січня 2029 року.»;

9) в абзаці другому частини третьої статті 56 Закону України "Про освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380 із наступними змінами) слова «дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям",» замінити словами «дітей із малозабезпечених сімей.»;

10) пункт 3 частини другої статті 57 Закону України "Про фахову передвищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 30, ст. 119) викласти в такій редакції:

«3) дітей із малозабезпечених сімей;»;

11) у Законі України "Про соціальні послуги" (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 18, ст. 73 із наступними змінами):

а) у частині першій статті 1:

пункти 4³ і 14² після слів «соціальний менеджер» доповнити словами «виконавчого органу ради»;

пункт 12 викласти в такій редакції:

«12) оцінювання потреб особи/сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах або кризовій ситуації, - аналіз належності особи/сім'ї до вразливих груп населення, її складних життєвих обставин, а також визначення

індивідуальних потреб особи/сім'ї, переліку та обсягу соціальних послуг, яких вона потребує;»;

доповнити пунктами 12¹ і 12² такого змісту:

«12¹) первинне оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах - аналіз складних життєвих обставин та функціонування особи/сім'ї, що здійснює уповноважений орган системи надання соціальних послуг з метою встановлення належності до вразливих груп населення, визначення потреби у соціальних послугах та прийняття рішення про надання соціальних послуг;

12²) поглиблене оцінювання потреб осіб/сім'ї у соціальних послугах - детальний аналіз індивідуальних потреб отримувача соціальних послуг, що його здійснює надавач соціальних послуг для складання індивідуального плану надання соціальної послуги (соціальних послуг);»;

пункт 16¹ викласти в такій редакції

«16¹) соціальний менеджер – посадова особа районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради (далі – соціальний менеджер виконавчого органу ради), яка має повноваження щодо первинного оцінювання потреб дитини та сім'ї, координації виконання інтегрованого плану та плану ведення випадку, а також організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій з питань організації надання соціальних послуг і ведення випадку відповідно до цього Закону на території відповідної територіальної громади;»;

у пункті 18 слова «у сфері соціального захисту населення.» замінити словами «у сфері соціального захисту населення;»;

доповнити пунктами 19 і 20 такого змісту:

«19) план ведення випадку - перелік та порядок надання соціальних послуг і заходів державної соціальної підтримки, визначені уповноваженим органом системи надання соціальних послуг за результатами первинного оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах для забезпечення організації та координації такої підтримки. Інтеграція, моніторинг виконання та координація інтегрованого плану здійснюються з використанням Єдиної інформаційної системи соціальної сфери в установленому законодавством порядку (за технічної можливості);

20) індивідуальний план надання соціальної послуги (соціальних послуг) - перелік та порядок здійснення заходів у межах надання соціальної послуги, визначені надавачем соціальної послуги за результатами поглибленого оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах, які встановлюють зміст, обсяг, строки та умови надання такої послуги.»;

б) частину першу статті 1¹ викласти в такій редакції:

«1. Порядок визначення соціальних послуг загальнонаціонального значення, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, та перелік таких послуг затверджує Кабінет Міністрів України.»;

в) у частині п'ятій статті 11:

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) забезпечення виявлення осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення, перебувають у складних життєвих обставинах або в кризовій ситуації, інформування таких осіб/сімей про право на отримання соціальних послуг та державної соціальної підтримки, здійснення інших повноважень, визначених Законом України «Про базову соціальну допомогу»;»;

пункт 4 після слів «за результатами» доповнити словом «первинного»;

г) у частині восьмій статті 13:

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) проводити поглиблене оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах;»;

доповнити пунктом 9¹ такого змісту:

«9¹) здійснювати внутрішній моніторинг наданих соціальних послуг та оцінювання їх якості;»;

пункт 11 після слова «здійсненню» доповнити словом «зовнішнього»;

г) статтю 18 викласти в такій редакції:

«Стаття 18. Надання соціальних послуг шляхом ведення випадку

1. Надання соціальних послуг шляхом ведення випадку здійснюється у разі виявлення складних життєвих обставин або комплексних потреб особи/сім'ї та включає такі етапи:

1) аналіз соціальним менеджером виконавчого органу ради заяви, звернення або повідомлення про особу/сім'ю, яка перебуває у складних життєвих обставинах або в ситуації, що загрожує життю чи здоров'ю особи;

2) проведення соціальним менеджером виконавчого органу ради первинного оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах та державній соціальній підтримці, розроблення за його результатами плану ведення випадку;

3) прийняття рішення про надання соціальних послуг виконавчим органом сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради про надання соціальних послуг з урахуванням індивідуальних потреб особи/сім'ї;

4) проведення надавачем соціальних послуг поглибленого оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах та розроблення індивідуального плану надання соціальної послуги (соціальних послуг);

5) укладення договору про надання соціальних послуг;

6) виконання індивідуального плану надання соціальної послуги (соціальних послуг), здійснення внутрішнього моніторингу її (їх) надання та оцінювання якості;

7) здійснення супроводу особи/сім'ї протягом строку, необхідного для реалізації плану ведення випадку;

8) здійснення зовнішнього моніторингу надання соціальних послуг та оцінювання їх якості.

2. Органи місцевого самоврядування, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації забезпечують організацію ведення випадку шляхом визначення соціальних менеджерів або інших уповноважених посадових осіб виконавчих органів рад. Порядок ведення випадку затверджує Кабінет Міністрів України.

3. Ведення випадку не застосовується у разі надання соціальних послуг одноразово або екстрено (кризово).

4. План ведення випадку розробляє соціальний менеджер виконавчого органу ради на основі результатів первинного оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах та визначає перелік соціальних послуг, послуг у сфері освіти, охорони здоров'я та інших сферах, заходів державної соціальної підтримки, порядок і строки їх надання (реалізації), механізми взаємодії суб'єктів надання підтримки, а також заходи щодо супроводу та моніторингу виконання особою або сім'єю такого плану.

5. У разі виявлення комплексних проблем особи/сім'ї до розроблення та реалізації плану ведення випадку в установленому порядку можуть залучатися фахівці інших органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та мультидисциплінарних команд.

6. План ведення випадку затверджується у порядку та строки, визначені Кабінетом Міністрів України. Строк дії такого плану становить не більш як 12 місяців і може бути переглянутий та продовжений за результатами повторного оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах.»;

д) статтю 20 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Первинне оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах для призначення базової соціальної допомоги та/або продовження її виплати здійснюється соціальним менеджером або іншою уповноваженою особою виконавчого органу ради протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення від органу, що призначає базову соціальну допомогу. Результати оцінювання потреб особи/сім'ї є чинними протягом шести місяців з дня його проведення.»;

е) у частині шостій статті 22:

абзац перший після слів «за результатами» доповнити словом «первинного»; в абзаці другому слова «Оцінювання потреб» замінити словами «Повторне поглиблене оцінювання потреб»;

є) у статті 23¹:

абзац перший частини третьої після слів «за результатами» доповнити словами «первинного та/або поглибленого»;

у пункті 1 частини четвертої слово «оцінювання» замінити словами «поглиблене оцінювання»;

ж) статтю 24 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«7. Безпідставна відмова особи/сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах або належить до вразливих груп населення, від отримання

соціальних послуг, визначених як обов'язкові, або умисне невиконання заходів, передбачених планом ведення випадку чи індивідуальним планом надання соціальної послуги (соціальних послуг), є підставою для припинення виплати базової соціальної допомоги у порядку, визначеному Законом України "Про базову соціальну допомогу".»;

з) пункт 2 частини другої статті 25 після слова «результатів» доповнити словом «первинного»;

12) в абзаці четвертому частини сьомої статті 19 Закону України "Про дошкільну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2024 р., № 42, ст. 258) слова «дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям",» замінити словами «дітей із малозабезпечених сімей,»;

13) в абзаці другому частини п'ятої статті 22 Закону України "Про професійну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2025 р., № 49, ст. 216) слова «дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям",» замінити словами «дітей із малозабезпечених сімей,».

6. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

4) затвердити порядок поетапного застосування соціальних контрактів для призначення базової соціальної допомоги щодо різних категорій її отримувачів;

5) затвердити типовий перелік поважних причин невиконання отримувачем базової соціальної допомоги умов соціального контракту та порядок їх підтвердження;

6) затвердити та забезпечити виконання поетапного плану заходів щодо інформаційної взаємодії і навчання фахівців із соціальної роботи, соціальних працівників та соціальних менеджерів процедурам проведення первинного та поглибленого оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах до 1 липня 2027 року.

7. Органам місцевого самоврядування протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) забезпечити проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення територіальних громад щодо порядку призначення та отримання базової соціальної допомоги, а також надання соціальних послуг її отримувачам;

2) вжити заходів щодо створення матеріально-технічних та організаційних умов для реалізації цього Закону;

3) враховувати примірні нормативи чисельності соціальних менеджерів, затверджені Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України "Про соціальні послуги", під час формування структури та штатної чисельності виконавчих органів місцевих рад.»

2. Внести порівняльну таблицю до проекту Закону України про базову соціальну допомогу (реєстр. № 15094) на розгляд Верховної Ради України.

3. Рекомендувати Верховній Раді України зазначений законопроект прийняти у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

4. Доручити голові підкомітету з питань соціального захисту і реабілітації осіб з інвалідністю та регулювання діяльності їх підприємств і громадських об'єднань Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Гривку С.Д. та Голові Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Третяковій Г.М. виступити на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання.

Висновки юридичної експертизи та редакційного опрацювання додаються.

Додаток: порівняльна таблиця до законопроекту.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

В И С Н О В О К

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих медичних послуг деяким категоріям осіб, які захищають/захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (реєстр. № 14360)

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини сьомої статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 30 вересня 2026 року (протокол №251) розглянув проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих медичних послуг деяким категоріям осіб, які захищають/захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (реєстр. № 14360), поданого народним депутатом України Никорак І.П. та іншими народними депутатами України.

Автори законопроекту пропонують на законодавчому рівні закріпити принцип повного державного фінансування зуболікування та зубопротезування для ветеранів та звільнених з полону військових, створивши для цього цілісну систему правових та фінансових гарантій, яка забезпечить реальне, а не декларативне право на належне зуболікування, зубопротезування та реабілітацію.

Проектом Закону пропонується внести зміни до пункту 2 частини першої статті 12 та пункту 2 частини першої статті 13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також пропонується доповнити частиною четвертою статтю 8 Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей». Цими змінами передбачається законодавче закріплення права учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та прирівняних до них осіб, а також осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України (після їх звільнення), на позачергове отримання послуг планової стоматологічної допомоги та зубопротезування (за винятком

протезування з дорогоцінних металів), що забезпечуються у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України.

Запропонованими змінами встановлюється, що надання зазначеним категоріям осіб медичних послуг із планової стоматологічної допомоги та зубопротезування може додатково здійснюватися за рахунок коштів місцевих бюджетів, юридичних та фізичних осіб, а також з інших джерел, не заборонених законом. Водночас у кожній із цих норм визначено, що такі положення не звільняють державу від обов'язку забезпечувати осіб, визначених у пунктах 19 – 25 частини першої статті 6, пунктах 11–16 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також у пункті першому частини першої та частині другій статті 2 Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей», відповідними медичними послугами у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України.

Крім того, у пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що його реалізація потребуватиме додаткових видатків державного бюджету, обсяг яких має визначатися Кабінетом Міністрів України під час формування відповідних бюджетних програм, при цьому фінансово-економічні розрахунки до законопроекту не надано.

На думку авторів законопроекту прийняття та реалізація його положень сприятиме забезпеченню державою права ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на якісну медичну допомогу, реабілітацію, зубопротезування, захист порушених прав.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надає свої зауваження до законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу розглянувши на своєму засіданні 23 червня 2026 року проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих медичних послуг деяким категоріям осіб, які захищають/захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (реєстр. № 14360), визнав його положення такими, що регулюються національним законодавством країн-членів Європейського Союзу та не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету розглянув на своєму засіданні 06 травня 2026 року (протокол №234) проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих медичних послуг деяким категоріям осіб, які захищають/захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (реєстр. № 14360), та за підсумками розгляду Комітет з питань бюджету ухвалив таке рішення: законопроект за реєстр. № 14360 матиме вплив на показники бюджетів (потребуватиме додаткових видатків державного та місцевих бюджетів на фінансове

забезпечення надання медичних послуг із планової стоматологічної допомоги та зубопротезування для значно ширшого кола осіб).

Дослідницька служба Верховної Ради України загалом підтримує законопроект (реєстр. № 14360), зазначаючи, що створення надійної системи правових і фінансових гарантій для забезпечення ветеранів та звільнених із полону військових безоплатним зуболікуванням і зубопротезуванням є надзвичайно важливим елементом їхньої комплексної реабілітації.

Водночас Дослідницька служба Верховної Ради України звертає увагу на необхідність додаткового обґрунтування окремих норм. Зокрема, дискусійним є механізм подвійного фінансування стоматологічних послуг за рахунок як державного, так і місцевих бюджетів чи благодійних коштів, а також відсутність чітких розрахунків щодо доцільності підвищення граничної межі видатків на одну особу до 190 000 гривень.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зазначає, що законопроект підтримується.

Міністерство у справах ветеранів України загалом підтримує проект Закону та зазначає, що його реалізація сприятиме посиленню соціального захисту військовослужбовців, ветеранів війни та осіб, звільнених з полону, зокрема у частині розширення доступу до послуг планової стоматологічної допомоги та зубопротезування.

Водночас Міністерство у справах ветеранів України висловлює зауваження до законопроекту в частині необхідності врегулювання питань фінансового забезпечення його реалізації, зокрема визначення джерел покриття додаткових видатків та головного розпорядника бюджетних коштів, а також приведення його положень у відповідність до вимог бюджетного законодавства.

Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України звертає увагу, що реалізація положень проекту Закону потребує належного фінансово-економічного обґрунтування, включаючи відповідні розрахунки, а також визначення джерел покриття додаткових видатків бюджету та зазначає, що до проекту Закону не додано таких обґрунтувань та пропозицій щодо забезпечення збалансованості бюджету, як це передбачено вимогами Бюджетного кодексу України та Регламенту Верховної Ради України.

У зв'язку з цим наголошується на необхідності здійснення відповідних фінансово-економічних розрахунків для забезпечення повної реалізації положень законопроекту.

Міністерство фінансів України зазначає, що запропоновані законопроектом зміни призведуть до суттєвого збільшення видатків державного бюджету, зокрема у зв'язку із розширенням переліку отримувачів відповідних послуг та підвищенням граничних обсягів їх фінансування.

При цьому проект Закону не містить належних розрахунків щодо потреби у бюджетних коштах, а також не визначає реальних джерел покриття додаткових витрат, що створює ризики порушення принципу збалансованості бюджетної системи.

Крім того, Міністерство фінансів України звертає увагу на невідповідність окремих положень законопроекту чинним бюджетним підходам, а також на наявність внутрішніх неузгодженостей щодо механізмів фінансування передбачених заходів.

З урахуванням викладеного, Міністерство фінансів України висловлює зауваження до законопроекту та не підтримує його у запропонованій редакції.

Міністерство охорони здоров'я України підтримує загальну мету законопроекту та зазначає, що проект Закону потребує доопрацювання, зокрема в частині визначення механізмів фінансування передбачених пільг, їх узгодження з програмою медичних гарантій та чинними бюджетними інструментами, а також необхідності передбачення відповідних видатків у державному бюджеті.

Окремої уваги потребує узгодження запропонованих змін із чинною нормативно-правовою базою у сфері охорони здоров'я та уточнення механізмів їх реалізації.

Міністерство внутрішніх справ України вважає, що окремі положення законопроекту потребують доопрацювання, оскільки запропоновані зміни можуть призвести до звуження змісту та обсягу існуючих прав осіб з інвалідністю внаслідок війни та прирівняних до них осіб у частині забезпечення протезно-ортопедичними виробами, що не узгоджується з вимогами Конституції України.

При цьому законопроектом фактично виключається чинна пільга щодо безоплатного забезпечення іншими протезами і протезно-ортопедичними виробами для зазначеної категорії осіб без належного обґрунтування таких змін.

Міністерство оборони України підтримує законопроект без зауважень.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство юстиції України, Міністерство культури України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба України, Служба безпеки України, Національна поліція України, Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок повідомляють про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту.

Враховуючи вищезазначене та результати обговорення положень законопроекту Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих медичних послуг деяким категоріям осіб, які захищають/захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (реєстр. № 14360), поданий народним депутатом України Никорак І.П. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного Верховної Ради України дев'ятого скликання та керуючись пунктом 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, за результатами розгляду в першому читанні прийняти його за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову підкомітету з питань реабілітації ветеранів Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Никорак І.П.

Проект Постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

В И С Н О В О К

щодо проєкту Закону України **«Про Державний бюджет України на 2027 рік»** **(реєстр. № 16000 від 15.09.2026)**

За дорученням Голови Верховної Ради України та відповідно до частини першої статті 39 Бюджетного кодексу України і частини першої статті 156 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на своєму засіданні 30 вересня 2026 року (протокол № 251) розглянув проєкт Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстр. № 16000 від 15.09.2026), поданий Кабінетом Міністрів України, та зауваження і пропозиції народних депутатів України – членів Комітету до нього.

Виходячи з того, що **доходи** Державного бюджету України на 2027 рік, відповідно до законопроекту, визначені у сумі **5 648,03 млрд грн**, у тому числі доходи загального фонду становлять **3 219,85 млрд грн**, а **видатки** Державного бюджету України визначені у сумі **7 271,997 млрд грн**, у тому числі видатки загального фонду – у сумі **4 784,4 млрд грн**, Державний бюджет України на 2027 рік має дефіцит коштів. Граничний обсяг **дефіциту** визначений у сумі **1 666, 13 млрд грн**, у тому числі граничний обсяг дефіциту загального фонду Державного бюджету України – у сумі **1 570,8 млрд гривень**.

При цьому в умовах продовження збройної агресії російської федерації проти України головним пріоритетом у поданому на розгляд Верховної Ради України проєкті Державного бюджету України на 2027 рік, як і в попередні роки, визначено забезпечення обороноздатності держави та фінансування сектору безпеки і оборони країни. Водночас поряд з цим та необхідністю забезпечення макрофінансової стабільності і бюджетної стійкості підтримка людського капіталу, зокрема через фінансування освіти, охорони здоров'я і зайнятості, та забезпечення соціального захисту населення, ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб та інших категорій громадян, які постраждали внаслідок війни, також залишаються серед першочергових завдань держави.

Розглянувши та обговоривши інформацію Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України (далі – Мінсоцполітики), Міністерства у справах ветеранів України, Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України, Пенсійного фонду України, Державного центру зайнятості, Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, Національної

соціальної сервісної служби України, Державної служби України у справах дітей, Рахункової палати України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Асоціації міст України, Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні щодо видатків, передбачених у проєкті Державного бюджету України на 2027 рік на пенсійне забезпечення, соціальний захист ветеранів війни і членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, Захисників та Захисниць України, а також малозабезпечених осіб та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, сімей з дітьми, осіб з інвалідністю та інших найбільш вразливих категорій населення, Комітет зазначає наступне.

Основні прогностичні показники державних соціальних гарантій та соціальної підтримки населення

1. У проєкті Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» пропонується установити з 1 січня 2027 року **прожитковий мінімум** на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 3 559 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років — 3 124 гривні;

дітей віком від 6 до 18 років — 3 895 гривень;

працевдатних осіб — 3 691 гривня;

працевдатних осіб, який застосовується для визначення посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів, — 2 331 гривня;

осіб, які втратили працевдатність, — 2 878 гривень;

осіб, які втратили працевдатність, який застосовується для визначення розміру доплати за проживання на територіях радіоактивного забруднення за рішеннями суду, — 1 600 гривень.

Таким чином Урядом передбачено підвищення прожиткового мінімуму на 10,9 відсотків з урахуванням прогностичного рівня інфляції у 2027 році.

У той же час вказані розміри прожиткового мінімуму наведено без урахування показника рівня інфляції 2026 року, який сягне до кінця року, за очікуваннями Уряду, 9,9 відсотків (грудень до грудня попереднього року). Тобто фактично пропонується проігнорувати цьогорічне інфляційне знецінення базового державного соціального стандарту.

Відтак, у проєкті Державного бюджету на 2027 рік продовжено практику заниження прожиткового мінімуму та поглиблення перманентно існуючої проблеми щодо невідповідності законодавчо затвердженого прожиткового мінімуму його фактичному розміру, який відображає реальну вартість наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, що покликані забезпечити нормальне функціонування організму людини, збереження її здоров'я, задовольнити основні соціальні і культурні потреби особистості.

За інформацією Мінсоцполітики, фактичний розмір прожиткового мінімуму у цінах серпня 2026 року в розрахунку на місяць на одну особу, а

також для осіб, які відносяться до основних соціальних і демографічних груп населення, становив:

на одну особу – 8 781,06 грн. (10 362,64 грн. з урахуванням суми обов'язкових платежів);

для дітей віком до 6 років – 7 735,16 грн.;

на дітей віком від 6 до 18 років – 9 874,32 грн.;

для працездатних осіб – 9 240,62 грн. (12 000,81 грн. з урахуванням суми обов'язкових платежів);

для осіб, які втратили працездатність – 7 344,18 гривень.

Тобто на сьогоднішній день **розміри законодавчо встановленого прожиткового мінімуму вже є нижчими від фактичного прожиткового мінімуму у 2,7 - 3,6 рази.** Зазначене свідчить про його цілковиту неспроможність забезпечити нормальне функціонування організму людини, збереження її здоров'я, задовольнити основні соціальні і культурні потреби особистості, а відтак – забезпечити реалізацію державної конституційної гарантії громадян на достатній життєвий рівень, що в умовах воєнного стану лише поглиблює соціальну прірву в країні, сприяє збільшенню кількості крайніх форм бідності та поширенню міграційних настроїв серед населення.

Варто зауважити, що Урядом так і не було забезпечено виконання вимог статті 4 Закону України «Про прожитковий мінімум» щодо встановлення прожиткового мінімуму після проведення науково-громадської експертизи сформованих набору продуктів харчування, набору непродовольчих товарів і набору послуг; не враховано Рекомендації парламентських слухань на тему: «Проблеми формування прожиткового мінімуму в Україні», схвалені Постановою Верховної Ради України від 19 травня 2020 року № 620-ІХ; не вжито заходів щодо наближення розміру прожиткового мінімуму до його реальної величини з урахуванням оновлених наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг.

Оскільки прожитковий мінімум відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» є базовим державним соціальним стандартом, на основі якого визначаються розміри основних державних соціальних гарантій (мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії, державної соціальної допомоги), можна констатувати, що вся соціальна частина проєкту Державного бюджету України на 2026 рік, як і в попередні роки, сформована на основі значно заниженого розміру прожиткового мінімуму.

2. Крім зазначеного Урядом пропонується продовжити негативну практику щодо встановлення кількох додаткових величин прожиткового мінімуму:

- для працездатних осіб для визначення посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів. При цьому у пункті 14 Прикінцевих положень зазначається, що таке встановлення є винятком із статті 1 Закону України «Про прожитковий мінімум»;

- осіб, які втратили працездатність, – для визначення розміру доплати за проживання на територіях радіоактивного забруднення за рішеннями суду.

Уже вкотре Комітет хоче зауважити, що вказане множинне затвердження розмірів прожиткового мінімуму для однієї соціально-демографічної групи на один і той же часовий проміжок не узгоджується з нормами законів України «Про прожитковий мінімум» та «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». **Таке використання прожиткового мінімуму як інструменту фінансового управління, а не як соціального орієнтиру, спотворює початковий зміст, закладений в ідею призначення прожиткового мінімуму як базового державного соціального стандарту у сфері формування та реалізації державної соціальної політики.**

У цьому контексті доцільно зазначити, що проведені Комітетом аналітичні дослідження засвідчили занадто широке застосування прожиткового мінімуму як розрахункової одиниці для обрахунку великої кількості різноманітних виплат та величин у різних галузях законодавства. Таке використання у переважній більшості випадків не зумовлене необхідністю виконання приписів статті 46 Конституції України та не відповідає концептуальній сутності прожиткового мінімуму, а відповідно, гальмує його підвищення до реальних розмірів, що надзвичайно згубно впливає на виплати у соціальній сфері та соціальний захист громадян.

Так прив'язка розрахунку розмірів посадових окладів до прожиткового мінімуму для працездатних осіб зумовлює необхідність вишукування суттєвих обсягів бюджетних коштів на фінансування підвищених посадових окладів працівників установ, закладів та організацій бюджетної сфери, державних органів, органів прокуратури, суддів навіть у випадку незначного підвищення прожиткового мінімуму. У той же час пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування і мають забезпечувати рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом, мають абсолютно неспівмірні величини порівняно із згаданими зарплатами, звичайно, не на користь соціальних виплат.

Таким чином відбувається не що інше, як нищення системи соціального захисту населення, яка недоотримує сотні мільярдів гривень через неспроможність держави забезпечити фінансування заробітних плат працівників бюджетної сфери, обрахованих на основі реального прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Для України, яка позиціонує себе на міжнародному рівні як соціальну державу, що визнає людину найвищою соціальною цінністю, така ситуація є абсолютно неприйнятною.

Відтак є очевидним, що усунення залежності розмірів різноманітних виплат та величин, зокрема і заробітних плат (посадових окладів), від прожиткового мінімуму сприятиме створенню умов для якісного функціонування системи соціального захисту як найважливішого засобу підвищення інклюзії через скорочення бідності, нерівності, попередження маргіналізації та соціальної ізоляції.

Вважаємо за необхідне нагадати, що згідно з Указом Президента України №722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» однією із цілей визначено подолання бідності та передбачено, що Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проєктів прогнозних і програмних документів, проєктів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України. Відтак, навіть в умовах воєнного стану неприпустимо ігнорувати боротьбу з бідністю як надважливий напрям для розвитку нашої країни, тим більше на шляху до повноцінного членства в Європейському Союзі.

З огляду на зазначене варто звернути увагу на низку законопроєктів, що були напрацьовані у стінах парламенту саме з метою усунення залежності розмірів різноманітних виплат та величин від прожиткового мінімуму.

Одним із таких проєктів є проєкт закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення передумов для підвищення розміру прожиткового мінімуму (реєстр. № 13466), яким пропонується припинити невластиве для природи базового соціального стандарту використання прожиткового мінімуму у якості розрахункової одиниці розмірів посадових окладів і зарплат.

Реалізація законодавчої ініціативи, втіленої, зокрема, в законопроєкті № 13466, сприятиме припиненню штучного гальмування процесу зростання прожиткового мінімуму і впровадженню пов'язаних із цим реформ, створить передумови для підвищення рівня доходів саме для тих категорій населення країни, які найбільше того потребують. Зрештою, вже в найближчій перспективі кошти, перенаправлені таким чином на соціальну підтримку громадян країни, повернуться в економіку держави, що забезпечить зростання обсягів виробництва в реальному секторі економіки, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів та Пенсійного фонду України.

3. Мінімальну заробітну плату пропонується встановити з 1 січня 2027 року:

у місячному розмірі — 9 546 гривень;

у погодинному розмірі — 57,5 гривні.

Також передбачається, що розмір мінімальної заробітної плати, який застосовується як розрахункова величина для обчислення виплат за рішеннями суду, встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму, зазначеного в абзаці сьомому статті 6 Державного бюджету України на 2027 рік.

Тобто Урядом планується підвищення мінімальної заробітної плати з урахуванням фінансових можливостей бюджету лише на 899 грн (або 10,4 відсотка) до розміру 2026 року, що у реальному вимірі дає ще менше зростання державної гарантії у сфері оплати праці, ніж передбачено для прожиткового мінімуму (на 10,9 відсотка).

В контексті євроінтеграційних прагнень України доцільно звернути увагу на пункт 28 і статтю 5 Директиви ЄС 2022/2041 Європейського парламенту та Ради щодо адекватної мінімальної заробітної плати в Європейському Союзі

(DIRECTIVE (EU) 2022/2041 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 19 October 2022 on adequate minimum wages in the European Union), у яких зазначено, зокрема, що мінімальна заробітна плата вважається адекватною, якщо вона є справедливою щодо розподілу заробітної плати та якщо вона забезпечує гідний рівень життя для працівників на основі трудових відносин повний робочий день. Адекватність законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати визначається та оцінюється кожною державою-членом з огляду на її національні соціально-економічні умови, включаючи зростання зайнятості, конкурентоспроможність та регіональний галузевий розвиток. З метою такого визначення держави-члени повинні брати до уваги купівельну спроможність, довгострокові національні рівні продуктивності та розвиток, а також рівні, розподіл та зростання заробітної плати.

При цьому індикатором оцінки адекватності (достатності) мінімальної заробітної плати пропонується використовувати середню заробітну плату, з якою **співвідношення мінімальної зарплати має становити 50-60 відсотків**, або ж медіанну заробітну плату, співвідношення з якою має становити 60 відсотків.

За інформацією Державної служби статистики України середньомісячна заробітна плата в Україні за 2 квартал 2026 року становила 31 421 грн, з якою співвідношення мінімальної заробітної плати (8 647 грн) на той час становило 27,5 відсотків.

За розрахунками Мінекономіки величина очікуваної середньомісячної заробітної плати на кінець 2026 року становитиме 30 088 грн, у 2027 році – 34 409 грн, з якими співвідношення мінімальної зарплати (2026 р. – 8 647 грн, 2027 р. – 9 546 грн) становитиме 28,7 відсотка та 27,7 відсотка відповідно.

Таким чином **невідповідність чинної та запланованої Урядом на 2027 рік розмірів мінімальної заробітної плати в Україні вимогам стандартів Європейського Союзу є очевидною**, а тенденція до стабільного зниження індикаторного співвідношення свідчить про негативні перспективи державної політики щодо визначення розмірів державних соціальних гарантій у сфері оплати праці. Зазначене сприятиме зниженню купівельної спроможності населення України, зменшенню надходжень до бюджетів у вигляді податків, обов'язкових зборів і соціальних внесків та поглибленню дефіцитів бюджетів, а відповідно, матиме негативний вплив на забезпечення обороноздатності країни. Зауважимо, що саме низький рівень доходів населення, як один із компонентів Індексу людського розвитку країни, є найгіршим показником та справляє найбільш негативний вплив на місце України в загальному рейтингу людського розвитку держав і територій світу.

4. Статтею 55 проекту пропонується установити, що обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення проводиться наростаючим підсумком починаючи з січня 2027 року, який приймається за 1 або 100 відсотків. Сума індексації, яка склалася у грудні 2026 року, у січні 2027 року не нараховується.

Зауважимо, що Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» визначає правові, економічні та організаційні основи підтримання купівельної спроможності населення України в умовах зростання цін з метою дотримання встановлених Конституцією України гарантій щодо забезпечення достатнього життєвого рівня населення України.

Відтак, неврахування рівня індексу споживчих цін за попередні роки під час обрахунку індексації грошових доходів населення в умовах воєнного стану в країні, коли постійно відбувається реальне і суттєве здорожчання споживчих товарів і послуг, не сприятиме покращенню ситуації на споживчому ринку, особливо на фоні постійного знецінення державних соціальних стандартів і гарантій, зростання рівня безробіття, зменшення реальної заробітної плати та значної зовнішньої міграції громадян України. Як наслідок, відсутність належного обсягу споживчого попиту не сприятиме відновленню економіки країни та зростанню ВВП.

Крім того положення статті 55 проєкту, у разі їх прийняття, створять правову колізію з відповідними нормами Закону України «Про індексацію грошових доходів населення», зокрема статтею 4, якою визначено, що обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця введення в дію цього Закону. Таким чином, вирішення проблем, пов'язаних з регулюванням питань щодо проведення індексації грошових доходів населення, треба вирішувати шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

Щодо підтримки малозабезпечених осіб та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах

У Державному бюджеті на 2026 рік на підтримку громадян у складних життєвих обставинах було передбачено 102,7 млрд грн, у тому числі 9,2 млрд грн на базову соціальну допомогу та 48,4 млрд грн на підтримку ВПО. У проєкті Державного бюджету на 2027 рік Уряд визначає окремим напрямом підтримку людей з низькими доходами в обсязі **31,9 млрд грн (КПКВК 2501190 «Підтримка осіб і сімей з низькими доходами»)**, з яких **9,2 млрд грн** передбачається спрямувати на базову соціальну допомогу.

Пряме порівняння 102,7 млрд грн у 2026 році та 31,9 млрд грн у 2027 році не є коректним, оскільки у проєкті Державного бюджету на 2027 рік змінено структуру групування соціальних видатків, а підтримка ВПО та низка інших напрямів відображаються окремо. Водночас незмінність фінансового забезпечення базової соціальної допомоги на рівні 9,2 млрд грн потребує окремої уваги з огляду на подальше розгортання цієї реформи. Базова соціальна допомога має заміщувати кілька чинних видів державної соціальної допомоги, а отже **бюджетні розрахунки мають демонструвати не лише обсяг фінансування експерименту, а й фінансовий баланс після переходу до нової моделі.**

Щодо розвитку системи соціальних послуг

У 2026 році на розвиток системи соціальних послуг передбачено 2,4 млрд грн. У проєкті Державного бюджету на 2027 рік передбачено **2,7 млрд грн**, тобто збільшення на 0,3 млрд грн або 12,5 відсотка.

Із 2,7 млрд грн на розвиток соціальних послуг 1,8 млрд грн передбачається спрямувати на продовження роботи та розвиток мережі Центрів життєстійкості у громадах. Це становить близько 66,7 відсотка загального ресурсу за напрямом. З огляду на це необхідно забезпечити збалансоване фінансування інших базових соціальних послуг. Пріоритетними мають залишатися соціальний супровід сімей у складних життєвих обставинах, денний догляд, кризове втручання, догляд вдома, підтримане проживання, послуги для дітей та сімей, а також розвиток мережі надавачів соціальних послуг безпосередньо у територіальних громадах.

Щодо підтримки сімей з дітьми

У Державному бюджеті на 2026 рік на підтримку сімей з дітьми було передбачено 52,7 млрд грн, у тому числі 24,5 млрд грн на нові програми: допомога при народженні дитини, допомога для догляду за дитиною до одного року, програму «єЯсла» та «Пакунок школяра».

У проєкті Державного бюджету на 2027 рік за **бюджетною програмою КПКВК 2501400 «Соціальний захист дітей та сім'ї»** на підтримку родини від народження дитини до початку навчання у школі передбачено **35 827,6 млн грн**, зокрема:

Напрямок	2027 рік, млн грн
Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами	2 361,0
Допомога при народженні дитини	11 125,8
Догляд за дитиною до 1 року	12 939,9
«Пакунок школяра»	1 061,8
«єЯсла»	8 339,1
Разом	35 827,6

Пряме порівняння 35,8 млрд грн, передбачених у проєкті Державного бюджету на 2027 рік за окремо визначеними програмами підтримки сімей з дітьми, із 52,7 млрд грн, передбаченими у Державному бюджеті на 2026 рік за відповідним загальним напрямом, є некоректним у зв'язку зі зміною структури та підходів до групування соціальних видатків у проєкті Державного бюджету на 2027 рік.

Разом з тим, з метою досягнення завдань, визначених Урядом для реалізації Закону України від 05.11.2025 № 4681-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю» Мінсоцполітики пропонує розглянути можливість збільшення у 2027 році розміру допомоги для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку,

допомоги для догляду за дитиною «єЯсла» та одноразової грошової допомоги учням першого класу «пакунок школяра». Зокрема, у разі збільшення розмірів зазначених виплат (+ 1 000 грн) **додатковий обсяг** видатків з державного бюджету становитиме **2,5 млрд гривень**. Запропоноване збільшення розмірів окремих видів допомоги для дітей обумовлене необхідністю забезпечення їх реальної соціальної ефективності та відповідності сучасним соціально-економічним умовам.

Крім того, з урахуванням прогнозованого зростання вартості товарів і послуг, необхідних для догляду за дитиною з перших днів її життя, а також з метою посилення державної підтримки сімей з дітьми запропоноване підвищення розмірів зазначених видів дасть змогу частково компенсувати відповідні витрати і підвищити рівень соціального захисту отримувачів.

Окремо у проєкті Державного бюджету на 2027 рік передбачено 7,8 млрд грн на сімейні форми виховання, 1,7 млрд грн на оздоровлення дітей, 0,8 млрд грн на забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу та 23,3 млрд грн на підтримку дітей з інвалідністю та їх соціальну інтеграцію.

З огляду на розвиток сімейно-орієнтованої системи захисту дітей доцільно забезпечити узгодження цих видатків із розвитком соціальних послуг для сімей: соціальним супроводом, патронатом над дитиною, раннім втручанням, кризовими послугами та іншими послугами, спрямованими на недопущення вилучення дитини із сімейного середовища.

Щодо видатків для функціонування Державної служби України у справах дітей (далі – Служба), Національної соціальної сервісної служби України (далі – Нацсоцслужба)

У проєкті держбюджету за бюджетною програмою **КПКВК 2504010 «Керівництво та управління у сфері усиновлення та захисту прав дітей»** передбачено видатки в обсязі **153,2 млн грн**, з них на оплату праці – 117,7 млн грн, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1,4 млн гривень.

З метою забезпечення спроможності Служби та її регіональної ланки для реалізації державної політики у сфері захисту прав дітей передбачається загальна гранична чисельність 4 918 штатних одиниць, із яких 250 – працівники центрального апарату, 4 668 – працівники територіальних органів Служби.

Збільшення граничної чисельності до 4 918 штатних одиниць, за інформацією Мінсоцполітики, дасть змогу забезпечити інституційну спроможність органу з урахуванням обсягу визначених державою повноважень, масштабу цільової групи та фактичних викликів у сфері захисту прав дітей.

Для Служби визначено, зокрема, функції з координації реформи сімейних форм виховання, усиновлення, моніторингу захисту прав дітей-сиріт на рівні громад, навчання батьків-вихователів тощо. Сфера захисту прав дітей під час війни перебуває під жорстким моніторингом міжнародної спільноти. Тому формування стійкого кадрового ядра та залучення висококваліфікованих фахівців є запорукою належного захисту прав дітей та виконання міжнародних

зобов'язань України. **Додаткова потреба** в коштах на 2027 рік становить **3 822,7 млн грн**, у тому числі заробітна плата – **1 455,4 млн грн**, оплата комунальних послуг – **18,1 млн гривень**.

У проєкті держбюджету за бюджетною програмою **КПКВК 2509010** «Керівництво та управління у сфері реалізації політики щодо соціального захисту населення» передбачено видатки в обсязі **291,5 млн грн**, з них на оплату праці – **198,6 млн грн**, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – **8,3 млн гривень**.

На виконання основних функцій Нацсоцслужби у 2027 році необхідно **345,9 млн грн**, водночас передбачені у проєкті держбюджету видатки загального фонду задовольняють потребу на 84,3 відсотка. **Додаткова потреба** в коштах становить **54,5 млн гривень**.

Щодо пенсійного забезпечення, пенсійної реформи та видатків Пенсійного фонду України

1. Проєктом Державного бюджету України на 2027 рік з метою забезпечення своєчасного та у повному обсязі **фінансування пенсійних виплат, виплати житлових субсидій** тощо, передбачено видатки для **Пенсійного фонду України**:

- за бюджетною програмою **2506080** «Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду» передбачені в обсязі **292 818,1 млн грн** (на 41 506,8 млн грн більше, ніж у 2026 році):

- 287 818,1 млн грн** – кошти загального фонду,

- 5 000 млн грн** – кошти спеціального фонду. Залишок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття у сумі 5 000 млн грн заплановано спрямувати до спеціального фонду державного бюджету для використання їх на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами;

- за бюджетною програмою **2506110** «Виплата житлових субсидій та пільг громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу» в обсязі **42 320,7 млн грн** (на 2026 рік була передбачена аналогічна сума) для надання державної підтримки 2,8 млн домогосподарствам. Цей обсяг визначено відповідно до очікуваного контингенту одержувачів пільг та житлових субсидій, а також подальшого вдосконалення діючих механізмів надання населенню житлових субсидій та пільг шляхом посилення адресного підходу до надання підтримки з урахуванням потреб.

Передбачений обсяг видатків для Пенсійного фонду України також не враховує видатки на покриття дефіциту бюджету Фонду, оскільки у наступному році він не прогнозується.

На думку Кабінету Міністрів України, передбачений обсяг видатків дозволить забезпечити зобов'язання державного бюджету на виплату пенсій,

доплат, надбавок та підвищень до пенсій, які відповідно до чинного законодавства фінансуються за рахунок бюджетних коштів, зокрема зростання пенсійних виплат у зв'язку з підвищення розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, здійснення щорічної індексації пенсій, а також забезпечення у повному обсязі пенсійними виплатами колишніх військовослужбовців та членів їх сімей, чисельність яких у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України постійно збільшується.

Під час розрахунків враховано прогнозні витрати на проведення індексації пенсій згідно із частиною другою статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» з 01 березня 2027 року, що дозволить підвищити доходи майже 10 млн українських пенсіонерів. Прогнозний коефіцієнт індексації зріс порівняно з попередньо визначеним показником з 1,145 до 1,154.

Разом з тим, Пенсійний фонд України повідомляє, що розрахункова недостатність коштів державного бюджету за **бюджетною програмою КПКВК 2506080 «Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду» становить 4 881,3 млн грн**, що потребує для забезпечення збалансованості проєкту бюджету Пенсійного фонду України у 2027 році виділення додаткових асигнувань з Державного бюджету України.

У додатках, наданих до проєкту Державного бюджету України на 2027 рік, Кабінет Міністрів України відзначає **фіскальні ризики та їх вплив на показники державного бюджету у 2027 році**.

Так, у 2027 році за наданими оцінками існує висока імовірність настання фіскальних ризиків, пов'язаних, зокрема, із:

- зменшенням надходжень сум єдиного соціального внеску, розподілених на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, коштів, адміністрування яких забезпечується органами Пенсійного фонду України, внаслідок зниження рівня платоспроможності підприємств, установ, організацій у частині сплати обов'язкових страхових платежів, зменшення доходів у зв'язку із припиненням діяльності підприємств, установ, організацій, та зменшення чисельності найманих працівників;

- зростанням обсягу видатків на виплату пенсій особам, які мають право на пенсію по інвалідності внаслідок війни та у разі втрати годувальника, що зумовлено зростанням чисельності таких осіб у зв'язку із військовою агресією російської федерації;

- зростанням обсягу видатків на пенсійні виплати за вислугу років військовослужбовцям, що зумовлено демобілізацією військовослужбовців у разі закінчення активних бойових дій та завершення військового стану;

- зростання обсягу видатків на пенсійні виплати у зв'язку із прийняттям судових рішень з питань пенсійного забезпечення (кількість таких рішень з кожним роком збільшується та відповідно зростає заборгованість із здійснення таких виплат за рахунок коштів державного бюджету);

- зростанням обсягу пенсійних виплат (доплат/пенсій) внаслідок ухвалення судових рішень щодо виплати особам, які мають право звернутися до суду, доплат/пенсій у раніше встановлених розмірах, ніж передбачені статтями 29 та 30 Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» тощо.

Враховуючи вказане, Уряд вважає необхідним для зменшення впливу на показники державного бюджету фіскальних ризиків, пов'язаних із соціальною сферою:

удосконалення пенсійної системи шляхом проведення пенсійної реформи з урахуванням довгострокових демографічних прогнозів та майбутнього навантаження пенсійних виплат на державні фінанси з дотриманням політики співробітництва з міжнародними партнерами, зокрема з Міжнародним валютним фондом у частині забезпечення фінансової стабільності пенсійної системи шляхом утримання від запровадження нових спеціальних або пільгових пенсій, нових дискреційних підвищень виплат; врахування середньострокових фіскальних та бюджетних наслідків будь-яких поправок до законів та підзаконних актів, які призводять до підвищення пенсійних видатків, та створення добре врегульованих і повністю профінансованих схем обов'язкових пенсійних накопичень після скасування воєнного стану, коли будуть створені необхідні передумови та пом'якшені середньострокові фіскальні ризики;

недопущення нарощування заборгованості зі сплати ЄСВ та погашення наявного боргу;

забезпечення належного захисту інтересів держави у судових справах з пенсійних питань і контролю механізму погашення заборгованості з пенсійних виплат за рішеннями судів;

прийняття змін до законодавства у сфері соціального захисту лише у разі наявності ресурсів для їх фінансового забезпечення тощо.

2. З метою проведення пенсійної реформи у проєкті Державного бюджету України на 2027 рік передбачено видатки для Мінсоцполітики:

- за бюджетною програмою **2501080** «Створення інституційних компонентів функціонування накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування» в обсязі **50 000,0** тис грн (на 2026 рік була передбачена аналогічна сума).

Як зазначає Кабінет Міністрів України, заплановані видатки дозволять розпочати роботу над запровадженням накопичувальної системи пенсійного страхування в Україні.

Слід також зазначити, що пунктом 20 розділу «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» Кабінету Міністрів України доручалось, зокрема, розробити та подати до 1 липня 2026 року на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до законів України «Про державну службу», «Про судоустрій і статус суддів», «Про прокуратуру», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» щодо встановлення

єдиних підходів до пенсійного віку (віку виходу на пенсію) особам, яким призначено пенсію за окремими законами, та здійснення таким особам індексації пенсій незалежно від зміни заробітної плати (доходу або грошового забезпечення) на загальних умовах.

Проте, на даний час вищезазначений законопроект та законопроект щодо запровадження накопичувальної складової пенсійної системи Урядом на розгляд Верховної Ради України не внесені.

3. Також у проєкті Державного бюджету України на 2027 рік (стаття 40 проєкту) **продовжено виплату доплати непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення**, встановлюється за умови, що такі особи проживали або працювали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення або в зоні гарантованого добровільного відселення станом на 26 квітня 1986 року чи у період з 26 квітня 1986 року до 1 січня 1993 року, у зв'язку з чим особі надано статус особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи. Зазначена доплата встановлюється в розмірі **2 878 гривень** - на рівні прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (у 2026 році розмір доплати складає – 2 595 гривень).

Щодо цієї норми Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зауважує, що головною вимогою для встановлення відповідної доплати непрацюючим пенсіонерам, до яких належить заявники, є саме факт їх постійного проживання у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення станом на 01.01.1993 року.

Внаслідок впровадження зазначених вимог права на отримання доплати до пенсії за проживання на територіях радіоактивного забруднення позбавлені і ті громадяни, які є фактично постраждалими особами у розумінні Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», зокрема особи, у яких наявні відомості про зміну місця проживання після 1993 року внаслідок виїзду на лікування, для отримання освіти, проходження військової служби у певному періоді за межами зон радіоактивного забруднення, що слугує підставою для відмови у визначенні права на доплату за проживання у зазначених зонах.

Застосування вимоги щодо безперервного проживання у наведених вище випадках Уповноважений Верховної Ради України з прав людини вважає неправомірним, оскільки факт необхідності тимчасового виїзду за межі зони радіоактивного забруднення та повернення до попереднього місця проживання на територію радіоактивного забруднення з об'єктивних підстав є несправедливою перешкодою у реалізації права громадян на відповідну доплату.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зауважує на необхідності врегулювання питання здійснення доплати до пенсії за проживання у зоні радіоактивного забруднення шляхом внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

4. Відповідно до статті 41 законопроекту встановлено, що у 2027 році **зміна розміру або запровадження нових складових заробітної плати, грошового забезпечення, суддівської винагороди, винагороди судді не є підставою** для перегляду (перерахунку) раніше призначених пенсій або щомісячного довічного грошового утримання та видачі уповноваженими органами/відповідним судом довідок про розмір заробітної плати, грошового забезпечення, суддівської винагороди, винагороди судді, **для перерахунку пенсії або щомісячного довічного грошового утримання.**

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини висловлює зауваження щодо встановлення законом про Державний бюджет тимчасової заборони на перерахунок пенсій у зв'язку зі зміною грошового забезпечення фактично змінює механізм пенсійного забезпечення, встановлений спеціальними законами. У разі необхідності зміни механізму перерахунку пенсій, на думку Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, відповідні зміни мають вноситися безпосередньо до вказаних законів, які регулюють відповідні правовідносини, із дотриманням вимог статей 17, 22, 46 та 92 Конституції України.

5. Стаття 42 законопроекту встановлює, що територіальні органи Пенсійного фонду України здійснюють **виплати за ретроспективними судовими рішеннями та виплати перерахованих за рішенням суду пенсій** у межах бюджетних призначень на відповідний бюджетний період і відсутність бюджетних асигнувань на цю мету у Пенсійного фонду України є підставою для незастосування штрафу до керівника Пенсійного фонду України та керівників територіальних органів Пенсійного фонду України.

За інформацією Пенсійного фонду України загальна сума коштів, необхідна для виконання рішень суду в повному обсязі та погашення заборгованості з виплат, перерахованих на їх виконання, станом на 01.08.2026 становить **100 млрд грн** (кількість судових рішень – **864,4 тис.**).

Водночас, Мінсоцполітики, як головному розпоряднику бюджетних коштів за бюджетною програмою за **КПКВК 2501290** «Забезпечення виконання рішень суду», як і в попередні роки, передбачено видатки в обсязі **100 000,0 тис. гривень**. Виділених на ці цілі асигнувань з державного бюджету достатньо лише для часткового виконання рішень суду.

6. Відповідно до статті 43 законопроекту у 2027 році у період дії воєнного стану в Україні продовжено дію норми щодо **встановлення понижуючих коефіцієнтів для пенсій, призначених (перерахованих) відповідно до спеціальних законів, розмір яких (пенсійної виплати) перевищує десять прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність.** Передбачено, що зазначені пенсії виплачуються із застосуванням до суми перевищення коефіцієнтів у розмірах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини звертає увагу, що у 2026 році Верховний Суд звернувся до Конституційного Суду України щодо конституційності статті 46 Закону України «Про Державний бюджет України на

2025 рік» та постанови Кабінету Міністрів України від 3 січня 2025 року № 1 у частині обмеження розміру пенсій осіб, яким пенсії призначені (перераховані) відповідно до Закону № 2262-ХІІ. Конституційне провадження у цій справі відкрито, а 9 червня 2026 року питання розглядалося Великою палатою Конституційного Суду України. За таких обставин повторне запровадження у проєкті Державного бюджету України на 2027 рік аналогічного за змістом механізму створює ризик подальшого відтворення правового регулювання, конституційність якого вже є предметом конституційного контролю.

7. Стаття 44 проєкту Державного бюджету України на 2027 рік передбачає продовження у 2027 році дії норми щодо **передачі до солідарної системи покриття видатків на виплату пенсій військовослужбовцям у розмірі трьох прожиткових мінімумів** для осіб, які втратили працездатність.

8. Крім того, «Прикінцеві положення» проєкту Державного бюджету України на 2027 рік передбачають наступне:

8.1. **Зупинення на 2027 рік дії** (пункт 3 Прикінцевих положень):

- частини четвертої статті 142 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», частини другої статті 27 Закону України «Про Конституційний Суд України» щодо здійснення перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання у разі зміни розміру суддівської винагороди;

- положень Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» в частині перерахунку раніше призначених пенсій у разі зміни розміру або у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців;

- частини дванадцятої статті 86 Закону України «Про прокуратуру» в частині позбавлення права на пенсійне забезпечення за вислугу років осіб, звільнених з роботи в порядку дисциплінарного стягнення за вироком суду та осіб, засуджених до обмеження волі або позбавлення волі тощо.

Щодо зазначеного положення Мінсоцполітики надало пропозицію у абзаці двадцять дев'ятому пункту 3 розділу «Прикінцеві положення» проєкту держбюджету слово «дванадцятої» замінити словом «двадцятій». Тобто пропонує зупинити на 2027 рік положення частини двадцятій статті 86 Закону України «Про прокуратуру» в частині визначення умов та порядку перерахунку призначених пенсій працівникам прокуратури Кабінетом Міністрів України.

З приводу зупинення дії положень законів, якими регулюються питання соціального захисту деяких категорій громадян, звуження їх прав, запровадження особливих умов використання права, що не передбачено спеціальними законами тощо, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зауважує, що закон про Державний бюджет України не може використовуватися як інструмент системного щорічного коригування, зупинення або звуження змісту та обсягу прав і соціальних гарантій, установлених спеціальними законами.

8.2. Надання у 2027 році **права Кабінету Міністрів України визначати порядок та розміри щорічної з 1 березня індексації пенсій, страхових**

виплат потерпілим від нещасних випадків на виробництві, перерахунку пенсій працюючим пенсіонерам тощо (пункт 6 «Прикінцевих положень»).

Щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Як і в минулому році, у статті 45 проєкту закону пропонується з 01 січня 2027 року розмір максимальної величини бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для застрахованої особи на місяць (крім доходу у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, нарахованих військовослужбовцям, поліцейським та особам рядового і начальницького складу) збільшити до двадцяти розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом, та відповідно до положень пункту 3 Прикінцевих положень проєкту закону призупинити дію пункту 4 частини першої статті 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», згідно з яким максимальна величина бази нарахування єдиного внеску дорівнює п'ятнадцяти розмірам мінімальної заробітної плати.

Пропозиції, передбачені у статті 45 проєкту закону, можуть бути предметом регулювання виключно базового закону.

Щодо коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

Загальна сума доходів проєкту бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2027 рік визначена на рівні 31 585,7 млн грн (з урахуванням залишку коштів), що на 46,5 відсотка (або на 10 027,2 млн грн) більше їх прогнозного обсягу на 2026 рік (21 558,5 млн грн).

Загальна сума видатків проєкту бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2027 рік визначена рівноцінно сумі запланованих доходів бюджету Фонду – 31 585,7 млн грн, що значно більше ніж у 2024, 2025 та 2026 роках (16 988,0 млн грн – 2024 рік; 16 874,3 млн грн – 2025 рік; 21 558,5 млн грн – 2026 рік).

Разом з тим, за прогнозними показниками Державної служби зайнятості, загальний обсяг доходів проєкту бюджету Фонду на 2027 рік становить 20 429,6 млн грн (з урахуванням залишку коштів на початок року в сумі 5 501,8 млн грн). Внаслідок цього розбіжність між оцінками Кабінету Міністрів України та Державного центру зайнятості щодо загального обсягу ресурсів Фонду становить 11 156,1 млн грн (оцінка Кабінету Міністрів України є вищою за прогноз Державного центру зайнятості на 54,6%).

Мінімальний розмір допомоги по безробіттю з 01 січня 2026 року складає 3 900 грн для застрахованих осіб та внутрішньо переміщених осіб, які не мають документів про страховий стаж (Постанова правління Фонду

загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття від 26.12.2025 № 97).

Водночас, мінімальний розмір допомоги по безробіттю для молоді без страхового стажу та осіб, звільнених за окремими статтями щодо порушення трудового законодавства, залишається незмінним – 1 650 гривень.

Виплата допомоги по безробіттю буде здійснюватися за рахунок коштів, передбачених у проєкті бюджету Фонду на 2027 рік на матеріальне забезпечення на випадок безробіття.

При цьому, як і у попередніх роках, залишок коштів Фонду на початок 2027 року у сумі 5 501,8 млн грн (5,5 млрд грн), пропонується в повному обсязі передати до спеціального фонду Державного бюджету (у 2024 році 10 000 млн грн, у 2025 році 95 відсотків залишку коштів, у 2026 році весь залишок коштів, що утворився на 1 січня 2026 року за рахунок надходжень єдиного внеску, розподіленого на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття).

Разом з тим, у статті 33 проєкту Державного бюджету України на 2027 рік пропонується визначити, що «залишок коштів, джерелом формування яких були перераховані Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття кошти відповідно до статті 37 Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік», що не використаний у 2024 та 2025 роках, залишок коштів відповідно до абзацу третього частини першої статті 37 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», що не використаний у 2025 році, та залишок відповідно до абзацу третього частини першої статті 24 Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік», що не використаний у 2026 році, зберігається на рахунках спеціального фонду державного бюджету.

Ці надходження розподіляються за рішенням Кабінету Міністрів України і спрямовуються на соціальні та пенсійні виплати.

Проте проєкт Державного бюджету України на 2027 рік та пояснювальна записка до нього не містять посилань на нормативно-правові акти, на підставі яких кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, які відповідно до статті 37 Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік», статті 37 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» та статті 24 Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» були зараховані як виняток у 2024 – 2026 роках до спеціального фонду, мають бути зараховані до Державного бюджету України на 2027 рік.

Слід зазначити, що єдиний внесок – це консолідований страховий внесок, збір і перерозподіл якого здійснюється з метою забезпечення фінансування страхових виплат і надання соціальних послуг у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, яка охоплює пенсійне страхування, страхування з тимчасової непрацездатності, від нещасного випадку на виробництві та на випадок безробіття. Бюджетним законодавством кошти фондів

загальнообов'язкового державного соціального страхування не віднесено до джерел формування державного бюджету.

Крім того, у положеннях Бюджетного кодексу України відсутні норми щодо порядку взаєморозрахунків з системою загальнообов'язкового державного соціального страхування, на що Комітет неодноразово звертав увагу.

Слід зауважити також, що відповідно до частини двадцять восьмої статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» Кабінет Міністрів України за погодженням зі сторонами соціального діалогу може внести зміни до постанови «Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 26 листопада 2014 року № 675 та збільшити частку єдиного внеску, що спрямовується на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, за рахунок зменшення частки цього внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Прийняте рішення дозволить Пенсійному фонду України забезпечити виконання покладених на нього завдань.

Щодо зайнятості населення

Відповідно до пояснювальної записки до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» прогнозовані показники рівня безробіття населення у віці 15 – 70 років, визначені за методологією Міжнародної організації праці (МОП), передбачають зменшення рівня безробіття з 12,6% до 12,4 %.

Щодо соціальної підтримки ветеранів війни

Міністерству у справах ветеранів України у проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» передбачено:

1) за **КПК 150** видатки в обсязі **10 291 038,1 тис. грн**, у тому числі за бюджетними програмами:

- **1501010** «Керівництво та управління у справах ветеранів» – **316 185,9 тис. грн**, у тому числі на оплату праці з нарахуваннями – 219 802,7 тис. грн та на видатки з цифровізації – 81 456,4 тис. гривень.

Проектом закону **не врахована** додаткова потреба в обсязі **63 603,3 тис. грн**, з них: на оплату праці з нарахуваннями – 19 764,6 тис. грн та видатки з цифровізації – 32 802,0 тис. гривень.

- **1501120** «Заходи з підтримки та допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих» – **7 513 687,9 тис. гривень**.

Не враховано в проекті закону додаткову потребу за наступними напрямками використання коштів:

- виготовлення бланків посвідчень для ветеранів війни та відповідних нагрудних знаків до них, бланків посвідчень, бланків листів талонів на право одержання ветеранами війни проїзних квитків безоплатно і з 50-відсотковою знижкою їх вартості – 41 215,0 тис. грн;

- реалізація експериментального проєкту щодо надання державної допомоги на навчання дітям деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України – 540 281,2 тис. грн для надання послуг 13 896 осіб;

- реалізація експериментального проєкту щодо надання медичних послуг з дентальної імплантації учасникам бойових дій та особам з інвалідністю внаслідок війни – 1 000 000,0 тис. грн для надання допомоги 40 000 особам.

Отже, загальна сума **неврахованої додаткової потреби** за програмою 1501120 становить **1 581 496,2 тис. гривень**.

- 1501130 «Забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій Міністерства у справах ветеранів» – **1 361 164,3 тис. гривень**.

Не враховано в проєкті закону додаткову потребу в обсязі **137 469,2 тис. грн** за наступними напрямками використання коштів:

- забезпечення реалізації експериментального проєкту щодо створення та забезпечення функціонування на території України мережі державних ветеранських просторів – 93 320,4 тис. грн для утримання 14 просторів;

- забезпечення функціонування Українського ветеранського фонду, державної установи «Національне військове меморіальне кладовище» та центрів відповідно до затверджених кошторисів – 44 148,8 тис. грн для Українського ветеранського фонду.

- 1501800 «Реалізація публічного інвестиційного проєкту із створення та функціонування Національного військового меморіального кладовища» – **1 100 000,0 тис. гривень**.

Отже, загальний обсяг **неврахованої додаткової потреби** за **КПК 150** на 2027 рік становить **1 782 568,7 тис. гривень**.

2) за **КПК 151** Мінветеранів передбачено видатки в обсязі **10 562 788,3 тис. грн** у т. ч. за бюджетними програмами:

- 1511040 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2 - 5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I - II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11-14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов» – 6 897 415,0 тис. гривень.

Не враховано в проєкті закону додаткову потребу в обсязі **7 407 502,9 тис. грн** для виплати грошової компенсації 2 309 особам.

Також в проєкті закону **не враховано** пропозиції щодо відкриття бюджетної програми 1511050 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи» з обсягом видатків **303 602,5 тис. гривень**.

- 1511090 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» – **2 587 545,2 тис. грн**. Потреба врахована в повному обсязі.

- 1511810 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із розвитку ветеранських просторів» – **1 077 828,1 тис. грн**. Сума неврахованої додаткової потреби становить **1 977 396,8 тис. гривень**.

Отже, загальний обсяг **неврахованої** додаткової потреби за **КПК 151** на 2027 рік становить **9 688 124,1 тис. гривень**.

Враховуючи вищезазначене та з метою досягнення стратегічних цілей щодо підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни та членів їх сімей, Мінветеранів пропонує під час розгляду проєкту закону врахувати в повному обсязі додаткову потребу за наступними бюджетними програмами, головним розпорядником яких є Мінветеранів, у обсязі 11 471 070,9 тис. грн, у т. ч.:

- 1501010 – 63 603,3 тис. грн, у т. ч. на оплату праці 19 764,6 тис. гривень;
- 1501120 – 1 581 496,2 тис. гривень;
- 1501130 – 137 469,2 тис. гривень;
- 1511040 – 7 407 502,9 тис. гривень;
- 1511050 – 303 602,5 тис. гривень;
- 1511810 – 1 977 396,8 тис. гривень.

Соціальний захист осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю

Проектом Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» на **підтримку та заходи із соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, соціальний захист осіб з інвалідністю** передбачено **65 887,4 млн грн**.

Для підвищення розмірів допомог буде спрямовано 51 942,1 млн грн, що на **28 221,4 млн грн**, або **54,3 відсотка** більше, ніж у 2026 році.

1. На **підтримку та заходи із соціальної інтеграції дітей з інвалідністю** за бюджетною програмою КПКВК 2501180 передбачено **23 339,1 млн гривень**.

Статтею 9 Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» пропонується установити, що у 2027 році базова величина, яка застосовується

для обчислення розмірів державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю і державної соціальної допомоги та надбавка на догляд, встановлених статтями 2 та 3 Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю», становить **4 000 гривень**.

Це зумовлено тим, що Верховна Рада України 19.08.2026 ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю» № 4955-IX.

Ухваленим Законом внесено зміни до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства», зокрема в частині підвищення розмірів державної соціальної допомоги та надбавки на догляд, а також запровадження базової величини, як нормативного грошового показника, що застосовується для визначення розмірів зазначених виплат.

На виплату державної соціальної допомоги дітям з інвалідністю передбачено **9 500,9 млн грн**.

На оплату соціальної складової послуги раннього втручання передбачено видатків у сумі **78,8 млн гривень**.

За інформацією Мінсоцполітики **додаткова потреба** в коштах за бюджетною програмою **КПКВК 2501180** «Підтримка та заходи із соціальної інтеграції дітей з інвалідністю» складає **587,2 млн грн**, з яких:

- на оплату соціальної складової послуги раннього втручання додаткова потреба становить - 104,5 млн грн;
- розвиток наставництва - 4,1 млн грн;
- забезпечення дітей з інвалідністю айтрекерами - 478,63 млн гривень.

2. На соціальний захист осіб з інвалідністю за бюджетною програмою **КПКВК 2507110** передбачено **41 577,7 млн гривень**.

На видатки для забезпечення осіб протезно-ортопедичними виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації, зокрема крісла колісні, засоби реабілітації, ортопедичне взуття, спеціальні засоби для спілкування та орієнтування тощо) буде спрямовано **11 547,5 млн грн**, що на 3 596,3 млн грн більше ніж у 2026 році.

Ця сума дозволить забезпечити допоміжними засобами реабілітації та виробами підвищеної функціональності понад 110 тис. осіб, з них майже 9 тис. військовослужбовців та 13,5 тис. дітей з інвалідністю.

За інформацією Мінсоцполітики **додаткова потреба** в коштах за бюджетною програмою **КПКВК 2507110** «Соціальний захист осіб з інвалідністю» складає **97,05 млн грн**, з яких:

- на фінансову підтримку для забезпечення функціонування державних некомерційних підприємств, що належать до сфери управління Мінсоцполітики, крім їх філій (за наявності), що не надають послуги у рамках програми медичних гарантій, — шляхом спрямування коштів на забезпечення

функціонування державних некомерційних підприємств, зокрема оплату поточних видатків (протягом періоду з дня перетворення державної реабілітаційної установи в державне некомерційне підприємство до дня укладення договору про медичне обслуговування за програмою медичних гарантій з НСЗУ), оплату фактично спожитих комунальних послуг за період з дня укладення договорів про медичне обслуговування за програмою медичних гарантій з НСЗУ, зокрема на погашення кредиторської заборгованості за спожиті комунальні послуги, що виникла за період з 01.04.2023 та підтверджується відповідними документами, наданими державними некомерційними підприємствами додаткова потреба складає – **2,8 млн грн.**;

- на забезпечення функціонування реабілітаційних закладів (центрів комплексної реабілітації), зокрема на оплату поточних видатків (оплату праці працівників і нарахування на заробітну плату; здійснення видатків, пов'язаних із службовими відрядженнями в межах України; придбання малоцінних предметів, матеріалів та інвентарю, медикаментів та перев'язувальних матеріалів, продуктів харчування для осіб, які отримують послуги у реабілітаційному закладі (центрі комплексної реабілітації); утримання транспортних засобів; технічне обслуговування обладнання, інвентарю та будівель; оплату послуг поштового зв'язку та електронних комунікаційних послуг, комунальних послуг та енергоносіїв; здійснення інших обов'язкових платежів), які підтверджуються відповідними документами, наданими реабілітаційними закладами (центрами комплексної реабілітації) – **12,7 млн грн.**;

- надання доступу до публічних творів особам з порушеннями зору або іншими обмеженнями з причини інвалідності сприймати друковану інформацію – **81,5 млн гривень.**

3. Відповідно до абзаців сімнадцятого – двадцять третього пункту 3 Прикінцевих положень проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» продовжено призупинення дії законодавчих актів в частині забезпечення осіб з інвалідністю санаторно-курортним лікуванням.

В пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що зупинення цих норм пов'язане з відсутністю можливості дотримання безпечних умов надання санаторно-курортного лікування в умовах воєнного стану, об'єктивних конкурентних умов надання таких послуг у різних областях, а також необхідністю модернізації існуючої, сформованої за радянських часів системи санаторно-курортного лікування, та запровадженням нової сучасної системи підтримки осіб з інвалідністю з урахуванням адресності.

Щодо Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю

У проєкті держбюджету за бюджетною програмою **КПКВК 2507040** «Забезпечення діяльності Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю» передбачено видатки в обсязі **535,4 млн грн.**, з них на оплату праці – 417,7 млн грн, оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 8,5 млн гривень.

За інформацією, яку надало Мінсоцполітики, за розрахунками Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю на 2027 рік потреба у видатках становить 593,6 млн грн, водночас передбачені у проекті держбюджету видатки загального фонду задовольняють потребу на 90,2 відсотка. **Додаткова потреба в коштах становить 58,1 млн гривень.**

За бюджетною програмою **КПКВК 2507120** «Державний фонд соціального захисту осіб з інвалідністю для здійснення програм і заходів соціального захисту осіб з інвалідністю, їх зайнятості та працевлаштування» заплановані видатки у сумі **970,4 млн грн** (за спеціальним фондом державного бюджету), що становить 88,9 відсотків планових видатків 2026 року з урахуванням змін.

Кошти будуть спрямовуватися на підтримку осіб з інвалідністю та здійснення заходів, спрямованих на створення умов для реалізації особами з інвалідністю права на працю. Цей фонд створено на виконання Закону України від 15 січня 2025 року № 4219-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю».

Заслухавши на засіданні Комітету представників головних розпорядників бюджетних коштів щодо додаткових потреб у фінансуванні, пояснення Міністерства фінансів України, **Комітет вирішив:**

I. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

1) доручити Міністерству фінансів України спільно з Міністерством економіки України та Державною службою зайнятості провести узгодження та уточнити розрахункові обсяги надходжень ЄСВ до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття на 2027 рік з метою приведення показників проекту Державного бюджету України на 2027 рік у відповідність до реальних спроможностей ринку праці;

2) опрацювати питання щодо доцільності внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 26 листопада 2014 року № 675 та збільшення частки єдиного внеску, що спрямовується на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, за рахунок зменшення частки цього внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

II. Запропонувати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету у проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік»:

1) збільшити Пенсійному фонду України фінансування за бюджетною програмою **КПКВК 2506080** «Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду» на **4 881,3 млн грн;**

2) статтю 6 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Установити з 1 січня 2027 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 8 781 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років — 7 735 гривні;
 дітей віком від 6 до 18 років — 9 874 гривень;
 працездатних осіб — 9 241 гривня;
 осіб, які втратили працездатність, — 7 344 гривень.»;

3) статтю 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 7. Установити з 1 січня 2027 року мінімальну заробітну плату:
 у місячному розмірі — 12 000 гривень;
 у погодинному розмірі — 300 гривень.»;

4) абзац четвертий статті 33 викласти в такій редакції:

«як виняток з положень частини першої статті 7 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» Пенсійний фонд України перераховує до спеціального фонду державного бюджету 50 відсотків залишку коштів за рахунок надходжень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, розподіленого на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, інших надходжень на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, що не використані у 2026 році та у попередніх бюджетних періодах, та обліковуються Пенсійним фондом України як доходи минулих періодів»;

5) статтю 43 викласти в такій редакції:

«Стаття 43. Установити, що у 2027 році у період дії воєнного стану в Україні максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною), призначених (перерахованих) відповідно до Митного кодексу України, законів України «Про державну службу», «Про прокуратуру», «Про статус народного депутата України», «Про Національний банк України», «Про Кабінет Міністрів України», «Про дипломатичну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про судову експертизу», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби,

та деяких інших осіб», постанови Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року № 379/95-ВР «Про затвердження Положення про помічника-консультанта народного депутата України», або щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, призначеного відповідно до законів України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Конституційний Суд України» не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність.»;

6) статтю 54 викласти в такій редакції:

«Стаття 54. Установити, що у 2027 році забороняється збільшення розміру заробітної плати (грошового забезпечення) для всіх категорій працівників установ, закладів та організацій бюджетної сфери, державних органів.»;

7) статтю 55 виключити;

8) доповнити новою статтею такого змісту:

«Стаття 65. Установити, що у 2027 році у період дії воєнного стану заробітна плата, грошове забезпечення (включаючи будь-які доплати, надбавки, премії, заохочувальні виплати) працівників, службових і посадових осіб бюджетних установ (включаючи органи державної влади та інші державні органи, органи місцевого самоврядування) нараховуються у розмірі, що не перевищує 100 тисяч гривень на місяць. При цьому у зазначеному максимальному розмірі не враховуються суми допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги, що виплачується з наданням щорічної основної відпустки, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, оплата щорічної відпустки та грошова компенсація за дні невикористаної відпустки, що виплачується відповідно до статті 56 цього Закону.

Зазначене обмеження не застосовується при нарахуванні грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які забезпечують здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також при нарахуванні заробітної плати працівникам на територіях активних та/або можливих бойових дій.

Обмеження, встановлене у частині першій цієї статті, застосовується також при нарахуванні заробітної плати, суддівської винагороди, грошового забезпечення, грошової винагороди відповідно народним депутатам України, суддям, суддям Конституційного Суду України, членам Вищої ради правосуддя, членам Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, прокурорам, працівникам, службовим і посадовим особам Національного банку України, іншим службовим і посадовим особам, працівникам, оплата праці яких

регулюється спеціальними законами, а також керівникам, членам виконавчих органів і наглядових рад суб'єктів господарювання державного сектору економіки (включаючи державні банки), управління якими здійснюється відповідно до законодавства про управління об'єктами державної власності (крім осіб, встановлених у переліку, затвердженому Кабінетом Міністрів України відповідно до частини другої цієї статті).»;

9) у розділі «Прикінцеві положення»:

- у абзаці двадцять дев'ятому пункту 3 слово «дванадцятій» замінити словом «двадцятій»;

- абзац третій пункту 10 викласти в такій редакції:

«Оплата праці працівників Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Пенсійного фонду України здійснюється відповідно до умов, визначених Кабінетом Міністрів України на 2026 рік»;

- доповнити розділ пунктом у такій редакції:

«Кабінету Міністрів України у разі позитивної динаміки зміни прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України за підсумками виконання Державного бюджету України у першому півріччі 2027 року та з урахуванням можливостей ресурсної частини державного бюджету розглянути питання щодо підвищення розмірів прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати»;

10) у додатку 3 до проекту закону збільшити Міністерству у справах ветеранів України фінансування за бюджетними програмами КПКВК:

• 1501120 «Заходи з підтримки та допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих» – **на 1 581 496,2 тис. гривень**;

• 1501130 «Забезпечення діяльності підприємств, установ та організацій Міністерства у справах ветеранів» – **на 137 469,2 тис. гривень**;

• 1511040 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2 - 5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I - II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11-14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов» - **на 7 407 502,9 тис. гривень**;

• 1511050 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для

внутрішньо переміщених осіб та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи» - **на 303 602,5 тис. гривень;**

• 1511810 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту із розвитку ветеранських просторів» – **на 1 977 396,8 тис. гривень;**

11) у додатку 3 до проєкту закону збільшити видатки **Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України** за такими бюджетними програмами КПКВК:

• 2501180 «Підтримка та заходи із соціальної інтеграції дітей з інвалідністю» **на 587 179,5 тис. гривень;**

• 2507110 «Соціальний захист осіб з інвалідністю» **на 97 050,4 тис. гривень.**

III. Надіслати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пропозиції народних депутатів України – членів Комітету.

IV. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання від Комітету визначено Голову Комітету Третякову Галину Миколаївну.

Додаток: на 19 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

Галина ТРЕТ'ЯКОВА

Комітет
Верховної Ради України
з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів

На заміну раніше надісланого листа №162д9/5-2026/225365 від 23.09.2026, відповідно до статті 156 Регламенту Верховної Ради України, пропонуємо у Рішенні Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстр.№16000 від 15.09.2026) передбачити:

Пропозиція № 1. Рекомендувати Верховній Раді України повернути проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» на доопрацювання Кабінету Міністрів України.

Обґрунтування: Проект Закону України потребує доопрацювання оскільки у ньому передбачено:

- багато норми, які порушують статтю 22 Конституції України, якою передбачено «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод»;
- норми, які не відповідають нормам чинних Законів України;
- безпідставне зменшення рівня соціального захисту найбільш вразливих громадян України, особливо пенсіонерів та осіб з інвалідністю.

Враховуючи зазначене, Кабінет Міністрів України повинен доопрацювати законопроект, передбачити підвищення рівня соціального захисту дітей, малозабезпечених сімей, осіб з інвалідністю, ветеранів війни та пенсіонерів.

Пропозиція № 2. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити поетапне збільшення розмірів прожиткових мінімумів та статтю 6 викласти у такій редакції:

«Стаття 6. Установити прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць з 1 січня 2027 року - 10258 гривень, з 1 квітня 2027 року - 10063 гривні, з 1 липня 2027 року - 10677 гривень, з 1 жовтня 2027 року - 10932 гривні, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років - з 1 січня 2027 року - 8198 гривень, з 1 квітня 2027 року - 8474 гривень, з 1 липня 2027 року - 8533 гривні, з 1 жовтня 2027 року - 8736 гривень;

дітей віком від 6 до 18 років - з 1 січня 2027 року - 10465 гривень, з 1 квітня 2027 року - 10817 гривень, з 1 липня 2027 року - 10892 гривні, з 1 жовтня 2027 року - 11152 гривні;

працевдатних осіб - з 1 січня 2027 року - 12718 гривень, з 1 квітня 2027 року - 13147 гривень, з 1 липня 2027 року - 13239 гривень, з 1 жовтня 2027 року - 13554 гривень;

осіб, які втратили працевдатність - з 1 січня 2027 року - 7783 гривень, з 1 квітня 2027 року - 8045 гривень, з 1 липня 2027 року - 8101 гривня, з 1 жовтня 2027 року - 8295 гривень.».

Обґрунтування пропозиції: У законопроекті стаття 6 викладена у такій редакції:

«Стаття 6. Установити з 1 січня 2027 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 3559 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років — 3124 гривні;

дітей віком від 6 до 18 років — 3895 гривень;

працевдатних осіб — 3691 гривня;

працевдатних осіб, який застосовується для визначення посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників 3 інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів, — 2331 гривня;

осіб, які втратили працевдатність, — 2878 гривень;

осіб, які втратили працевдатність, який застосовується для визначення розміру доплати за проживання на територіях радіоактивного забруднення за рішеннями суду, — 1600 гривень.».

Недоліки такої редакції статті 6:

- У статті передбачено розмір прожиткових мінімумів для працевдатних осіб, який застосовується для визначення посадового окладу прокурора окружної прокуратури, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, а також працівників податкових і митних органів, - 2331 гривня і для осіб, які втратили працевдатність, який застосовується для визначення розміру доплати за проживання на територіях радіоактивного забруднення за рішеннями суду, - 1600 гривень.

Оскільки у чинному законодавстві немає визначення таких прожиткових мінімумів та методології визначення розмірів таких прожиткових мінімумів, то із статті 6 необхідно виключити такі норми.

- У законопроекті передбачено розміри прожиткових мінімумів на 2027 рік без зміни протягом усіх місяців. Оскільки, у 2027 році очікується індекс інфляції щоквартально необхідно передбачити підвищення розмірів прожиткових мінімумів щоквартально.

- У порушення статті 22 Конституції України у законопроекті передбачено занижені розміри прожиткових мінімумів, що підтверджується такими даними:

№	Зміст	Фактичні розміри прожиткових мінімумів за методологією у серпні 2026 року	Розмір прожиткового мінімуму у середньому за 2027 рік		
			Очікуються фактичні розміри за методологією (грн.)	Передбачено в законопроекті	
				Розмір (грн.)	% до фактичного розміру

1	Для дітей до 6 років	7735	8485	3124	36,8
2	Для дітей від 6 до 18 років	9874	10832	3895	36,0
3	Для працездатних осіб	12001	13165	3691	28,0
4	Для непрацездатних осіб (пенсіонерів, осіб з інвалідністю)	7344	8056	2878	35,7

Зазначені дані свідчать, що у середньому за місяць у 2027 році передбачено відсоток співвідношення розмірів прожиткових мінімумів, які планується затвердити, до очікуваних фактичних розмірів прожиткових мінімумів за методологією лише 28,0-36,8 відсотків.

Необхідно зазначити, що Законом України «Про прожитковий мінімум» та постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року № 780 затверджено методологію визначення розмірів прожиткових мінімумів.

Збільшення розмірів прожиткових мінімумів дасть можливість підвищувати рівень соціального захисту пенсіонерів, осіб з інвалідністю, громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи, малозабезпечених громадян, шахтарів та членів їх сімей, постраждалих на виробництві та членів їх сімей, дітей - сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також інших малозабезпечених громадян України.

Враховуючи необхідність здійснення відповідних видатків зведеного бюджету для захисту незалежності України Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту закону про державний бюджет на 2027 рік необхідно передбачити поетапне збільшення розмірів прожиткового мінімуму та статтю 6 викласти у запропонованій редакції.

Завершити процес затвердження розмірів прожиткових мінімумів на рівні очікуваних фактичних розмірів прожиткових мінімумів за методологією з 1 січня 2028 року.

Пропозиція № 3. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити поетапне збільшення розмір мінімальної заробітної плати та статтю 7 викласти у такій редакції:

«Стаття 8. Установити у 2027 році мінімальну заробітну плату без врахування надбавок, доплати, премій та інших аналогічних виплат:

у місячному розмірі: з 1 січня - 14607 гривень, з 1 квітня - 15099 гривень, з 1 липня - 15205 гривні, з 1 жовтня - 15566 гривень;

у погодинному розмірі: з 1 січня – 87,15 гривень, з 1 квітня – 89,99 гривень, з 1 липня – 90,76 гривень, з 1 жовтня – 92,17 гривень».

Обґрунтування пропозиції: У статтях 9 і 10 Закону про оплату праці передбачено:

Розмір мінімальної заробітної плати визначається з урахуванням потреб працівників та їх сімей, вартісної величини достатнього для забезпечення нормального функціонування організму працездатної людини, збереження її здоров'я

набору продуктів харчування, мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості, а також загального рівня середньої заробітної плати, продуктивності праці та рівня зайнятості.

Мінімальна заробітна плата встановлюється у розмірі не нижчому від розміру прожиткового для працездатних осіб.

Розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України не рідше одного разу на рік у законі про Державний бюджет України з урахуванням вироблених шляхом переговорів пропозицій спільного представницького органу об'єднань профспілок і спільного представницького органу об'єднань організацій роботодавців на національному рівні.

Розмір мінімальної заробітної плати не може бути зменшено в разі зменшення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

В порушення статті 22 Конституції та статті 9 і 10 Закону України «Оплату праці» у законопроекті передбачено розмір мінімальної заробітної плати 9546 грн., не дивлячись, що у серпні 2026 року фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб склав 12001 грн., а у середньому за 2026 рік очікується 11896 грн.

Необхідно також зазначити, що при визначенні розміру мінімальної заробітної плати необхідно поетапно враховувати вимоги Директиви (ЄС) 2022/2041, внаслідок чого середньомісячний розмір мінімальної заробітної плати у 2027 році пропонується передбачити у розмірі, який буде перевищувати середньомісячний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Враховуючи необхідність здійснення відповідних видатків зведеного бюджету для захисту незалежності України Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту закону про державний бюджет на 2027 рік необхідно передбачити поетапне збільшення розміру мінімальної заробітної плати та статтю 7 викласти у запропонованій редакції.

Внаслідок таких заходів розмір мінімальної заробітної плати складе у середньому за місяць у 2027 році 15119 гривень.

Збільшення розміру мінімальної заробітної плати дасть можливість підвищити заробітну плату працівникам бюджетних установ освіти, культури, охорони здоров'я, науки, соціального захисту та інших бюджетних установ, а також працівникам підприємств і організацій, які не фінансуються із бюджету.

Пропозиція № 4. В умовах військового Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити поетапне збільшення розміру посадового окладу першого тарифного розряду для визначення посадових окладів працівникам освіти, охорони здоров'я, культури, науки та інших бюджетних установ у таких розмірах з 1 січня - 14607 гривень, з 1 квітня - 15099 гривень, з 1 липня - 15205 гривні, з 1 жовтня - 15566 гривень.

Обґрунтування: Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 22.08.2005 № 790, якою було визначено, що посадові оклад працівників у бюджетній сфері визначаються відповідно до Єдиної тарифної сітки з урахуванням, що перший тарифний розряд визначається на рівні мінімальної зарплати.

З метою зменшення посадових окладів для висококваліфікованих працівників ця норма була змінена. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 №1037 визначено, що перший тарифний розряд визначається на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

У Пояснювальній записці до проекту державного бюджету на 2027 рік зазначено, що видатки на оплату праці визначені з урахуванням першого тарифного розряду 3819 гривень.

Врахування такого розміру першого тарифного розряду призведе до значного зменшення оплати праці працівників бюджетних установ освіти, культури, охорони здоров'я, науки, соціального захисту та інших бюджетних установ.

З метою недопущення такого зменшення заробітної плати працівників бюджетних установ освіти, культури, охорони здоров'я, науки, соціального захисту та інших бюджетних установ Кабінету Міністрів України при доопрацюванні законопроекту необхідно передбачити врахування розміру першого тарифного розряду на рівні мінімальної заробітної плати.

Пропозиція № 5. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити поетапне збільшення розміру мінімальної пенсії за віком та передбачити у законопроекті нову статтю у такій редакції:

«Установити у 2027 році мінімальну пенсію за віком: з 1 січня – 7783 гривень, з 1 квітня - 8045 гривень, з 1 липня - 8101 гривня, з 1 жовтня - 8295 гривень.

Для визначення розміру трудових пенсій застосовувати з 1 січня 2027 року величину оцінку одного року трудового стажу 1,35 відсотка.

Індексація пенсій з 1 січня 2027 року здійснюється згідно із Законом України «Про індексацію грошових доходів населення», а не проіндексовані пенсійні виплати у квітні-грудні 2026 року повинні бути проіндексовані у першому кварталі 2027 року».

Обґрунтування: У законопроекті занижені видатки по даній бюджетній програмі для Пенсійного фонду України внаслідок:

- Заниження при визначенні видатків Пенсійного фонду розміру мінімальної пенсії за віком. У статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено, що мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

Враховуючи, що у законопроекті розмір прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб передбачений на 2027 рік в сумі 2878 гривень, що складе лише 36,5 відсотка до очікуваного фактичного розміру прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб, необхідно у законопроекті передбачити поетапне збільшення розміру мінімальної пенсії за віком та окрему статтю щодо визначення розміру мінімальної пенсії за віком.

- Зменшення величини одного року страхового стажу. Так, у Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» було передбачено врахування при визначенні розміру трудової пенсії величини оцінки одного року трудового стажу 1,35 відсотків.

В порушення статті 22 Конституції України та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 №2148 з метою зменшення розмірів трудових пенсій величину оцінку одного року трудового стажу зменшено з 1,35 відсотка до 1 відсотка.

- Зменшення суми індексації трудових пенсій внаслідок збільшення порогу індексації. Так, Законом України «Про індексацію грошових доходів населення» було передбачено, що індексація трудових пенсій здійснюється з наступного місяця після опублікування індекси інфляції за попередній місяць та перевищенні індексу інфляції 101 відсотка.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911 безпідставно підвищено з 101 відсотка до 103 відсотків поріг, який дає право на індексацію заробітних плат, пенсій, стипендій та інших грошових доходів населення.

- Зменшення суми індексації трудових пенсій внаслідок відміни індексації пенсій протягом відповідних місяців.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 №2148 було відмінено індексацію трудових пенсій протягом відповідних місяців та запроваджено одноразову індексацію з березня кожного року. При цьому показник середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для обчислення пенсії, щороку з березня збільшується на коефіцієнт, що відповідає 50 відсоткам показника зростання споживчих цін за попередній рік та 50 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення, порівняно з трьома календарними роками, що передували року, який є попереднім щодо року, в якому проводиться збільшення.

Внаслідок таких дій, середній розмір трудової пенсії на кінець червня 2026 року склав лише 6614 гривень при тому, що мінімальний розмір трудової пенсії повинен був складати 7496 гривень.

Враховуючи необхідність врахування відповідних видатків у державному бюджеті для Пенсійного фонду Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту закону про державний бюджет на 2027 рік необхідно передбачити щомісячну індексацію трудових пенсій.

Пропозиція № 6. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити поетапне збільшення розміру допомоги при народженні дитини та передбачити окрему статтю у такій редакції:

«Допомога при народженні дитини з 1 січня 2027 року надається у сумі, кратній 30 розмірам прожиткового мінімуму для дітей до 6 років, - на першу дитину; кратній 60 розмірам прожиткового мінімуму для дітей до 6 років, - на другу дитину; кратній 120 розмірам прожиткового мінімуму для дітей до 6 років, - на третю і кожну наступну дитину. Виплата допомоги здійснюється одноразово у десятикратному розмірі прожиткового мінімуму при народженні дитини, решта суми допомоги на першу дитину виплачується протягом наступних 24 місяців,

на другу дитину - 48 місяців, на третю і кожную наступну дитину - 72 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.».

Обґрунтування: У Законі України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» було передбачено виплату допомоги при народженні дитини залежно від розміру прожиткового мінімуму.

В порушення статті 22 Конституції України зазначений порядок визначення розмірів допомоги при народженні дитини було виключено із законопроекту.

На даний час у Законі України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» передбачено, що допомога при народженні першої та кожної наступної дитини виплачується одноразово у розмірі 50000 гривень у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Враховуючи необхідність припинення порушення статті 22 Конституції України необхідно відновити розміри цієї допомоги.

Пропозиція № 7. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити у законопроекті на 2027 рік єдині підходи при визначенні обсягів видатків.

Обґрунтування: У законопроекті передбачено збільшення розмірів прожиткових мінімумів у 2027 році проти 2026 року на 110,9 відсотка. При цьому для окремих головних розпорядників коштів державного бюджету видатки на 2027 рік збільшено на більші відсотка.

Наприклад, у законопроекті видатки загального фонду державного бюджету збільшені для Верховної Ради України на 130,7 відсотка, Державного управління справами на 117,8 відсотка, Господарсько – фінансового департаменту Секретаріату Кабінету Міністрів України на 155,9 відсотка, Державного комітету телебачення і радіомовлення України на 187,5 відсотка, судів на 140,9 відсотка, Мінекономіки на 121,6 відсотка, Мінфіну на 112,6 відсотка, Генеральної прокуратури 112,6 відсотка, Міністерства внутрішніх справ на 122,1 відсотка.

Пропозиція № 8. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно виключити статтю 41 законопроекту.

Обґрунтування: У законопроекті передбачена стаття 41 у такій редакції:

«Стаття 41. Установити, що у 2027 році зміна розміру або запровадження нових складових заробітної плати, грошового забезпечення, суддівської винагороди, винагороди судді не є підставою для перегляду (перерахунку) раніше призначених пенсій або щомісячного довічного грошового утримання та видачі уповноваженими органами/відповідним судом довідок про розмір заробітної плати, грошового забезпечення, суддівської винагороди, винагороди судді, для перерахунку пенсії або щомісячного довічного грошового утримання».

Така норма є порушенням статті 22 Конституції України.

Пропозиція № 9. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно виключити із законопроекту статтю 55.

Обґрунтування: З метою зменшення індексації грошових доходів населення в порушення статті 22 Конституції України у законопроекті передбачена стаття 55 у такій редакції: «Стаття 55. Установити, що обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення проводиться наростаючим підсумком починаючи з січня 2027 року, який приймається за 1 або 100 відсотків. Сума індексації, яка склалася у грудні 2026 року, у січні 2027 року не нараховується».

Пропозиція № 10. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно виключити із пункту 3 ПРИКІНЦЕВИХ ПОЛОЖЕНЬ такі норми щодо змін до:

- Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”:

пункту 3 частини першої статті 12, якою передбачено учасникам бойових дій надаються такі пільги:

3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

пункту 3 частини першої статті 14, якою передбачено учасників війни надаються такі пільги:

3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

пункту 3 частини першої статті 15, якою передбачено сім'ям загиблих (померлих) ветеранів війни, захисників і захисниць України надаються такі пільги:

3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

пункту 6 частини першої статті 16, якою передбачено особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, надаються такі пільги:

6) безоплатне першочергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням. Порядок надання путівок визначаються Кабінетом Міністрів України.

- Закону України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”:

пункту 4 частини першої статті 20, якою передбачено громадянам, віднесеним до категорії 1 надаються такі пільги:

4) позачергове щорічне безплатне забезпечення санаторно-курортними путівками шляхом надання щорічної грошової допомоги для компенсації вартості путівок через безготівкове перерахування санаторно-курортним закладам, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, за надання послуг із санаторно-курортного лікування чи одержання за їх бажанням грошової компенсації у розмірі середньої вартості путівки в Україні;

право вільного вибору санаторно-курортного закладу відповідного профілю чи закладу відпочинку, які мають ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та, за бажанням, здійснення доплати за надання додаткових послуг за рахунок власних коштів у разі недостатності суми щорічної грошової допомоги для компенсації вартості путівок на санаторно-курортне лікування чи відпочинок у вибраному закладі. Санаторно-курортні заклади незалежно від форми власності зобов'язані надавати санаторно-курортні та оздоровчі послуги шляхом безготівкових розрахунків.

Порядок надання щорічної грошової допомоги та здійснення доплат за рахунок власних коштів, виплати грошової компенсації в розмірі середньої вартості путівки в Україні встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Розмір щорічної грошової допомоги, щорічний розмір середньої вартості путівки в Україні визначаються законом про Державний бюджет України на відповідний рік;

пункту 10 частини третьої статті 30, якою передбачено пільги та компенсації потерпілим дітям та їх батькам:

10) надання жінкам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, відпустки по вагітності і родах тривалістю 90 календарних днів до пологів і 90 календарних днів після пологів, яка обчислюється сумарно і надається жінкам повністю незалежно від кількості днів, фактично використаних до родів, з оплатою в розмірі повного заробітку незалежно від страхового стажу та місця роботи. За бажанням жінки та у разі відсутності медичних протипоказань частина відпустки тривалістю 90 календарних днів, передбачена до пологів, може бути перенесена та використана жінкою частково або повністю після пологів, починаючи з дня пологів.

Вагітні жінки забезпечуються додатковим харчуванням за нормами, що встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

- Закону України “Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні”:

пункту 6 частини першої статті 9, якою передбачено, що осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, надається така пільга:

б) безоплатне першочергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням. Порядок надання путівок визначаються Кабінетом Міністрів України;

статті 33, якою передбачено, що громадяни похилого віку нарівні з іншими громадянами користуються санаторно-курортним лікуванням. Порядок медичного відбору і направлення на санаторно-курортне лікування встановлюється центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах охорони здоров'я, зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту населення, а також колективними договорами та угодами.

- Закону України “Про жертви нацистських переслідувань”:

пункту 3 частини першої статті 6-1, якою передбачені, колишнім неповнолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання:

3) безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок

надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

пункту 3 частини першої статті 6-2, якою передбачено, що колишнім малолітнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнаним особами з інвалідністю, колишнім малолітнім (яким на момент ув'язнення не виповнилося 14 років) в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання, визнаним особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, надається безоплатне позачергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання замість путівки грошової компенсації. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації визначаються Кабінетом Міністрів України;

пункту 3 частини першої статті 6-3, якою передбачено, що колишнім в'язням концентраційних таборів, гетто та інших місць примусового тримання в період Другої світової війни, особам, які були насильно вивезені на примусові роботи на територію Німеччини або її союзників, що перебували у стані війни з колишнім Союзом РСР, або на території окупованих Німеччиною інших держав, дітям партизанів, підпільників, інших учасників боротьби з націонал-соціалістським режимом у тилу ворога, яких у зв'язку з патріотичною діяльністю їх батьків було піддано репресіям, фізичним розправам, гонінням, надається безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

пункту 3 частини першої статті 6-4, якою передбачено дружинам (чоловікам) померлих жертв нацистських переслідувань, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, надається безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

- статті 29 Закону України “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”, якою передбачено: «Грошова компенсація замість санаторно-курортної путівки і компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування виплачується особам з інвалідністю, законним представникам дітей з інвалідністю на підставі медичних рекомендацій відповідно до законодавства, що визначає їх право на безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням.

Грошову компенсацію замість санаторно-курортної путівки і компенсацію вартості самостійного санаторно-курортного лікування призначає і виплачує місцевий орган виконавчої влади, який відповідно до своїх повноважень забезпечує санаторно-курортне лікування осіб з інвалідністю, категорії яких визначені законом.

Порядок виплати і розміри грошової компенсації замість санаторно-курортної путівки і компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України».

частини шостої статті 38 Закону України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, якою передбачено, що особи з інвалідністю і діти з інвалідністю за наявності медичних показань мають право на безплатне забезпечення санаторно-курортними путівками.

- **Абзацу другого частини п’ятої статті 6 Закону України “Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917— 1991 років”**, якою передбачено, що якщо реабілітована відповідно до цього Закону особа стала особою з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонером, їй надається також право на одержання пільгових путівок для санаторно-курортного лікування та відпочинку.

- **Статті 1 Закону України “Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей”**, якою передбачено:

«Постраждали учасники масових акцій громадського протесту в Україні, що розпочалися 21 листопада 2013 року, члени сімей загиблих учасників масових акцій громадського протесту в Україні, що розпочалися 21 листопада 2013 року, мають право на державну допомогу у випадках та на умовах, передбачених цим Законом.

Порядок призначення і виплати державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей і перелік документів, необхідних для призначення допомоги за цим Законом, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Роботу щодо призначення та виплати державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей організовує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення».

- **Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”:**

частини вісімнадцятої статті 43 (в частині перерахунку раніше призначених пенсій), якою передбачено, що У разі якщо на момент призначення або виплати пенсії відбулася зміна розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення та/або були введені для зазначених категорій осіб нові щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії у розмірах, встановлених законодавством, пенсія призначається з урахуванням таких змін та/або нововведень, а призначена пенсія підлягає невідкладному перерахунку;

частини третьої статті 51, частин третьої, якою передбачено, що перерахунок пенсій у зв’язку із зміною розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на такий перерахунок згідно з цим Законом, або у зв’язку із введенням для зазначених категорій осіб нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством, не проведений з вини органів Пенсійного фонду України та/або державних органів, які видають довідки для перерахунку пенсії, провадиться з дати виникнення права на нього без обмеження строком;

четвертої статті 63, якою передбачено, що усі призначені за цим Законом пенсії підлягають перерахунку у зв’язку з підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим

Законом, на умовах, у порядку та розмірах, передбачених Кабінетом Міністрів України. У разі якщо внаслідок перерахунку пенсій, передбаченого цією частиною, розміри пенсій звільненим із служби військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, є нижчими, зберігаються розміри раніше призначених пенсій.

Пропозиція № 11. В умовах військового стану Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно виключити із пункту 6 «Установити, що у 2027 році застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України» ПРИКІНЦЕВИХ ПОЛОЖЕНЬ такі норми, оскільки Кабінет Міністрів України не може змінювати норми Законів України:

- Частина друга та абзац п'ятий частини четвертої статті 42, третє речення абзацу першого пункту 13 розділу XV “Прикінцеві положення” Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якими передбачено:

Частина друга статті 42 «2. Для забезпечення індексації пенсії щороку з 1 березня проводиться перерахунок раніше призначених пенсій шляхом збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії.

Показник середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для обчислення пенсії, щороку збільшується на коефіцієнт, що відповідає 50 відсоткам показника зростання споживчих цін за попередній рік та 50 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення, порівняно з трьома календарними роками, що передували року, який є попереднім щодо року, в якому проводиться збільшення.

У разі відсутності дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі розмір щорічного збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для обчислення пенсії, передбачений абзацом другим цієї частини, може бути збільшений, але не повинен перевищувати 100 відсотків показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення, порівняно з трьома календарними роками, що передували року, який є попереднім щодо року, в якому проводиться збільшення.

Розмір та порядок такого збільшення визначаються у межах бюджету Пенсійного фонду за рішенням Кабінету Міністрів України з урахуванням мінімального розміру збільшення, визначеного абзацом другим цієї частини».

Абзац п'ятий частини четвертої статті 42 «За бажанням пенсіонера перерахунок пенсії проводиться із заробітної плати за періоди страхового стажу, зазначені в частині першій статті 40 цього Закону, із застосуванням показника середньої заробітної плати (доходу), який враховувався під час призначення (попереднього перерахунку) пенсії.».

- Стаття 64 Закону України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, якою передбачено, що у разі якщо пенсії, призначені військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію згідно з

цим Законом, та членам їх сімей у попередньому календарному році та до дати індексації пенсії включно у році, в якому проводиться індексація пенсій, не перераховувалися відповідно до частини четвертої статті 63 цього Закону, для забезпечення їх індексації проводиться перерахунок пенсій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, із застосуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Сума індексації враховується під час подальшого перерахунку пенсії відповідно до статті 63 цього Закону.

- Частина друга статті 31 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", якою передбачено: «2. Щомісячні страхові виплати підлягають перерахуванню щороку, з 1 березня, на коефіцієнт, що враховує показники зростання споживчих цін та середньої заробітної плати (доходу) в Україні.

Коефіцієнт перерахунку щомісячних страхових виплат відповідає 50 відсоткам показника зростання споживчих цін за попередній рік та 50 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, визначеного відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення, порівняно з трьома календарними роками, що передують року, який є попереднім щодо року, в якому проводиться збільшення.

За наявності фінансових можливостей бюджету уповноваженого органу управління розмір щорічного збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для здійснення перерахування, передбачений абзацом другим цієї частини, може бути збільшений, але не повинен перевищувати 100 відсотків показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення.

Розмір такого збільшення визначається у межах бюджету уповноваженого органу управління за рішенням Кабінету Міністрів України».

- Частина четверта статті 54, частина друга статті 67 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", якими передбачено:

Частина четверта. Розміри пенсії, передбачені частиною третьою цієї статті, починаючи з 2022 року щороку з 1 березня індексуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з урахуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Частина друга. Передбачені цим Законом, підвищуються відповідно до частини другої статті 42 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

- Абзац п'ятий частини п'ятої статті 6 Закону України "Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років", якою передбачено, якщо реабілітована відповідно до цього Закону особа стала особою з інвалідністю внаслідок репресій або є пенсіонером, їй надається також право на зниження оплати жилої площі та комунальних послуг на 50 процентів в межах норм, передбачених чинним законодавством.

- Абзаци перший і другий пункту 5 статті 12 Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, якими передбачено:

«5. Військовослужбовцям, особам, звільненим з військової служби, які стали особами з інвалідністю, що настала в період проходження ними військової служби або внаслідок захворювання, пов’язаного з проходженням ними військової служби, та членам їх сімей, які перебувають на їх утриманні, членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або зникли безвісти за особливих обставин під час проходження військової служби, надається 50-відсоткова знижка на оплату вартості житлово-комунальних послуг у житлових будинках незалежно від форми власності та витрат на управління багатоквартирним будинком у межах норм, передбачених законодавством.

Пільги, передбачені цим пунктом, надаються військовослужбовцям і членам їх сімей, які перебувають на їх утриманні, а також членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або зникли безвісти за особливих обставин під час проходження військової служби, за умови що розмір середньомісячного сукупного доходу сім’ї в розрахунку на одну особу за попередніх шість місяців не перевищує величини доходу, що надає право на податкову соціальну пільгу, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України».

- Частина друга статті 6 Закону України “Про статус гірських населених пунктів в Україні”, якою передбачено, що розмір державних пенсій, стипендій, всіх передбачених чинним законодавством видів державної матеріальної допомоги громадянам, які одержали статус особи, що працює, проживає або навчається на території населеного пункту, якому надано статус гірського, збільшується на 20 відсотків.

Пропозиція №12. За прогнозними розрахунками додаткові видатки із бюджетів усіх рівнів для забезпечення реалізації запропонованих пропозицій складуть у 2027 році 119,4 млрд. гривень.

Кабінету Міністрів України при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» необхідно передбачити фінансування таких видатків за рахунок:

- скорочення видатків на непершочергові заходи;
- збільшення надходжень у 2027 році податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску у зв’язку із збільшенням видатків на оплату праці;
- збільшення доходів до зведеного бюджету внаслідок легалізації не формальної зайнятості громадян;
- збільшення доходів зведеного бюджету у зв’язку з ліквідацією корупційних дій;
- збільшення доходів зведеного бюджету у зв’язку з ліквідацією тіньового сектору економіки;
- скорочення видатків на закупівлі внаслідок посилення контролю за проведенням тендерів;
- залучення гуманітарної допомоги для оборони держави, а зекономлені видатки для оборони держави спрямувати на соціальний захист найбідніших громадян.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Тимошенко Юлія Володимирівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EA9228009435DC00
Дійсний до: 03.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
162д9/5-2026/226018 від 24.09.2026

2349494

**Комітет з питань соціальної
політики та захисту прав ветеранів**

Відповідно до статті 156 Регламенту Верховної Ради України, при опрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстр. № 16000 від 15.09.2026) прошу підтримати та врахувати наступні пропозиції:

1. Статтю 6 проекту Закону викласти в такій редакції:

Стаття 6. Установити з 1 січня 2027 року прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 10 362 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років — 7 735 гривні;

дітей віком від 6 до 18 років — 9 874 гривень;

працевдатних осіб — 9 240 гривня;

осіб, які втратили працевдатність — 7 344 гривень.

2. Статтю 7 проекту Закону викласти в такій редакції:

Стаття 7. Установити з 1 січня 2027 року мінімальну заробітну плату:

у місячному розмірі — 12 000 гривень;

у погодинному розмірі — 300 гривні.

3. Після статті 64 проекту Закону доповнити його статтею 65 такого змісту:

«Стаття 65. Установити, що у 2027 році заробітна плата, грошове забезпечення працівників, службових і посадових осіб бюджетних установ (у тому числі органів державної влади, інших державних органів та органів місцевого самоврядування) нараховуються в розмірі, що не перевищує 80 тис. гривень на місяць.

Обмеження, встановлене частиною першою цієї статті, не застосовується до заробітної плати, грошового забезпечення осіб, які безпосередньо беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії Російської Федерації. Перелік відповідних посад визначається Кабінетом Міністрів України.

Обмеження, встановлене частиною першою цієї статті, застосовується також під час нарахування заробітної плати, суддівської винагороди, грошового забезпечення відповідно народним депутатам України, суддям, суддям

Конституційного Суду України, членам Вищої ради правосуддя, членам Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, прокурорам, працівникам, службовим і посадовим особам Національного банку України, а також іншим особам, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, крім осіб, визначених у переліку, затвердженому Кабінетом Міністрів України відповідно до частини другої цієї статті».

4. Розділ «Прикінцеві положення» проєкту Закону доповнити новим пунктом такого змісту:

«Кабінету Міністрів України до 1 липня 2027 року розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проєкт закону про внесення змін до законів України «Про державну службу», «Про судоустрій і статус суддів», «Про прокуратуру», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» щодо встановлення єдиних підходів до пенсійного віку осіб, яким пенсію призначено відповідно до окремих законів, та здійснення індексації таких пенсій на загальних умовах незалежно від зміни заробітної плати (доходу, грошового забезпечення)».

Коментар. Фінансове забезпечення реалізації пропозицій щодо підвищення розміру прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати передбачити за рахунок перерозподілу видатків державного бюджету відповідно до поданих мною пропозицій щодо обмеження видатків на оплату праці та грошове забезпечення посадових і службових осіб органів державної влади, інших державних органів та бюджетних установ, зокрема шляхом перегляду розмірів премій, надбавок та інших стимулюючих виплат, що не належать до обов'язкових державних гарантій. Врахувати пропозиції щодо встановлення єдиних підходів до пенсійного віку осіб, яким пенсію призначено відповідно до окремих законів, та здійснення індексації таких пенсій на загальних умовах незалежно від зміни заробітної плати (доходу), грошового забезпечення.

Народний депутат України

Галина ТРЕТЬЯКОВА

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Третьякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 04AF212836405D99040000002E0931000A06ED00
Дійсний до: 14.01.2028 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
53д9/5-2026/227290 від 25.09.2026

2350731

**Комітет
Верховної Ради України
з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів**

Відповідно до статті 156 Регламенту Верховної Ради України, пропонуємо у Рішенні Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстр.№16000 від 15.09.2026) передбачити:

Пропозиція № 1.

Установити, що у 2027 році на період дії воєнного стану в Україні максимальний місячний розмір заробітної плати, грошового забезпечення, винагороди за договорами (контрактами) про надання послуг чи виконання робіт, які виплачуються (нараховуються) за рахунок коштів державного бюджету, а також прибутків (власних коштів) державних підприємств, установ, організацій, акціонерних товариств, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків акцій належать державі (зокрема державних банків), не може перевищувати **100 000 гривень**.

Зазначене обмеження застосовується під час обчислення заробітної плати (винагороди) державним службовцям, керівникам держпідприємств, а також головам та членам наглядових рад таких підприємств, товариств та банків.

До вказаного максимального розміру виплат (100 000 гривень) включаються всі види нарахованих посадових окладів (ставок заробітної плати), премій, доплат, надбавок, винагород за підсумками роботи та інших заохочувальних чи компенсаційних виплат.

Дія цієї статті не поширюється на військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і оборони безпосередньо в районах їх ведення.

Народний депутат України

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Никорак Ірина Пестрівна
Сертифікат: 3F8A9288358EC00304000000205A3600E486E000
Дійсний до: 15.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
449д9/5-2026/228228 від 25.09.2026

2351591

**Комітет Верховної Ради
України з питань соціальної
політики та захисту прав
ветеранів**

***Щодо проекту державного бюджету
на 2027 рік***

Відповідно до статті 156 Регламенту Верховної Ради України, пропоную. у Рішенні Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2027 рік» (реєстр.№16000 від 15.09.2026) прошу підтримати та передбачити для забезпечення належного функціонування Секретаріату Національної тристоронньої соціально-економічної ради (далі – НТСЕР) у складі бюджетної програми «Сприяння врегулюванню колективних трудових спорів (конфліктів)» (КПКВК 0304010) додаткове фінансування у сумі **2 479,1 тис. гривень**, у тому числі:

за КЕКВ 2111 «Заробітна плата» – **1 563,4 тис. гривень**;

за КЕКВ 2120 «Нарахування на заробітну плату» – **343,9 тис. гривень**;

за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» – **490,6 тис. гривень**;

за КЕКВ 2273 «Оплата електроенергії» – **81,2 тис. гривень**.

Обґрунтування: необхідність додаткового фінансування у сумі **2 479,1 тис. гривень** зумовлена потребою у забезпеченні оплати праці Секретаря НТСЕР, а також створенні належних умов для стабільного та ефективного виконання Нацрадою її законодавчо визначених функцій як ключового органу соціального діалогу в Україні.

Народний депутат України

Вадим СТРУНЕВИЧ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Струнєвич Вадим Олегович
Сертифікат: 3FΛΛ9288358EC00304000000011931006390DC00
Дійсний до: 11.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
39д9/5-2026/229347 від 28.09.2026

2352806

В И С Н О В О К

- щодо розгляду проєктів законів України**
про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної
держави Україна - народного депутата» щодо призначення щомісячного
довічного грошового утримання
(реєстр. № 16041 від 04.09.2026)
- про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної**
держави Україна - народного депутата» щодо запровадження державної
стипендії (державного привілею) для осіб, яким надано статус Засновника
сучасної держави Україна – народного депутата
(реєстр. № 16041-1 від 18.09.2026)
- про внесення змін до деяких законів України щодо призначення**
щомісячного довічного грошового утримання Засновникам сучасної
держави Україна - народним депутатам та уточнення окремих норм
(реєстр. № 16041-2 від 21.09.2026)

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. та відповідно до статей 93, 108, 110, 111 і 114 Регламенту Верховної Ради України, Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні 30 вересня 2026 року (протокол № 251) проєкти законів України про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата» щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання (реєстр. № 16041 від 04.09.2026), поданий Кабінетом Міністрів України; про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата» щодо запровадження державної стипендії (державного привілею) для осіб, яким надано статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата (реєстр. № 16041-1 від 18.09.2026), поданий народним депутатом України Третьяковою Г.М.; про внесення змін до деяких законів України щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання Засновникам сучасної держави Україна - народним депутатам та уточнення окремих норм (реєстр. № 16041-2 від 21.09.2026), поданого народним депутатом України Лозинським Р.М. та іншими народними депутатами України, і зазначає наступне.

Законопроектом за реєстр № 16041 пропонується внести зміни до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата», з метою врегулювання механізму фінансування та виплати щомісячного

довічного грошового утримання. Зокрема, пропонується:

- передбачити, що право на щомісячне довічне грошове утримання Засновнику сучасної держави Україна – народному депутату (далі – Засновник) виникає з дати набуття статусу Засновника та призначається в розмірі 80 відсотків місячної заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету, встановленої на день подання заяви за його призначенням, замість пенсії або щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці;
- фінансування щомісячного довічного грошового утримання за рахунок коштів державного бюджету;
- проведення перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання Засновника у разі збільшення щомісячного посадового окладу народного депутата України поточного скликання;
- визначити, що різниця між щомісячним довічним грошовим утриманням Засновнику, та виплаченою пенсією або щомісячним довічним грошовим утриманням судді у відставці за минулі періоди може бути виплачена Засновнику не більш як за 12 місяців.

За інформацією Міністерства фінансів України видатки на реалізацію законопроекту за реєстр. № 16041 становитимуть у 2026 році близько 36,2 млн грн, у 2027 році – 108,6 млн гривень.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює ряд зауважень до законопроекту.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України, Пенсійний фонд України повідомляють про відсутність зауважень до законопроекту за реєстр. № 16041.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує законопроект за реєстр. № 16041.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні в цілому немає зауважень до законопроекту за реєстр. № 16041 та відзначає, що з метою забезпечення однакового механізму здійснення підвищення (індексації) пенсійних і схожих за своїм соціальним призначенням виплат, доцільно передбачити застосування норм частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» для здійснення підвищення щомісячного довічного грошового утримання.

Дослідницька служба Верховної Ради України вважає, що прийняття законопроекту за реєстр. № 16041 матиме позитивний вплив на законодавче регулювання щомісячного довічного грошового утримання Засновників завдяки уточненню механізмів здійснення його виплати та усуненню прогалин у правовому регулюванні, а також через запровадження моделі щомісячного довічного грошового утримання, що нівелюватиме негативний вплив інфляції на таке утримання.

Альтернативний законопроект за реєстр. № 16041-1, як зазначається у пояснювальній записці, виходить з іншої правової моделі. Матеріальне визнання особливого внеску осіб, яким надано статус Засновника сучасної держави Україна, пропонується здійснювати не у формі пенсійної виплати чи щомісячного довічного грошового утримання, а шляхом запровадження самостійної щомісячної державної стипендії (державного привілею), як форми державного визнання особливого внеску таких осіб у проголошення незалежності України, становлення та розвиток сучасної Української держави.

Законопроект за реєстр. № 16041-1 передбачає з 1 січня 2027 року:

- призначення Засновнику за його заявою щомісячної державної стипендії (державного привілею) у розмірі 80 відсотків місячної заробітної плати народного депутата України поточного скликання – члена комітету. При цьому, для осіб, яким статус Засновника надано до набрання чинності цим законом, таке право виникатиме з 1 січня 2027 року, а для осіб, яким статус буде надано після набрання чинності цим законом, державна стипендія призначатиметься з дня надання статусу. На відміну від законопроекту за реєстр. № 16041, призначення та отримання державної стипендії (державного привілею) не є підставою для припинення, зупинення, зменшення, обмеження або перерахунку пенсії чи щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, право на які Засновник має відповідно до закону;

- перерахунок розміру державної стипендії (державного привілею) у разі зміни відповідних складових заробітної плати народного депутата України з дня такої зміни;

- фінансування державної стипендії за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених Апарату Верховної Ради України за окремою бюджетною програмою;

- призначення, нарахування та виплата державної стипендії здійснюватиметься Апаратом Верховної Ради України. Водночас, Законом про Державний бюджет України на відповідний рік головним розпорядником бюджетних коштів, передбачених для виплати державної стипендії, замість Апарату Верховної Ради України може бути визначено центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері культури, або Український інститут національної пам'яті;

- здійснення Засновникам одноразової державної виплати, яка може бути передбачена окремою бюджетною програмою відповідно до Закону про Державний бюджет України на відповідний рік та яка не є складовою державної стипендії (державного привілею), пенсійною чи соціальною виплатою тощо.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює зауваження до законопроекту.

Міністерство фінансів України надає висновок про те, що реалізація норм законопроекту за реєстр. № 16041-1 потребуватиме додаткових витрат державного бюджету для виплати державних стипендій (державних привілеїв) та одноразових державних виплат Засновникам сучасної держави Україна –

народним депутатам. Законопроект не відповідає вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України щодо подання суб'єктом права законодавчої ініціативи фінансово-економічних обґрунтувань з відповідними розрахунками, а отже, визначити вартісну величину впливу положень проекту акта на показники державного бюджету неможливо.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України не підтримує законопроект за реєстр. № 16041-1 та зауважує, що законопроект доцільно доопрацювати у частині визначення правової природи та умов виплати державної стипендії саме як стипендії. Така стипендія має встановлюватися на визначений бюджетний період, не мати довічного характеру, не залежати від поточного розміру заробітної плати народного депутата України та не виплачуватися одночасно з пенсією, призначеною відповідно до спеціального закону.

Міністерство юстиції України надає ряд зауважень до законопроекту за реєстр. № 16041-1, зокрема, щодо:

- відсутності визначення у проекті Закону та загалом у законодавстві України словосполучення «державна стипендія (державний привілей)». Водночас використання вказаного терміна може ускладнювати однозначне розуміння змісту відповідних положень Закону та їх практичне застосування;

- здійснення призначення, нарахування та виплати державної стипендії (державного привілею) Апаратом Верховної Ради України. Покладення на Апарат Верховної Ради України таких повноважень не узгоджується з визначенням законодавством правовим статусом Апарату Верховної Ради України як органу, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України, та виходить за межі визначеного для нього функціонального призначення.

Пенсійний фонд України повідомляє про наявність зауважень та пропозицій до законопроекту за реєстр. № 16041-1.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини вважає, що законопроект за реєстр. № 16041-1 є більш доцільним завдяки якісному юридичному доопрацюванню.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту за реєстр. № 16041-1.

Дослідницька служба Верховної Ради України зазначає, що окремі положення законопроекту № 16041-1 видаються дискусійними. Зокрема, цей законопроект потребує доопрацювання в частині: визначення збалансованого розміру державної стипендії Засновникам та окремого фінансового обґрунтування такої виплати; запровадження Засновникам разової державної виплати щорічно та відповідного фінансового обґрунтування. Зазначене видається доцільним з огляду на відсутність будь-яких критеріїв для визначення розміру разової державної виплати. Крім того, запропоновані нові повноваження Апарату Верховної Ради України щодо призначення, нарахування та виплати державної стипендії (державного привілею) потребуватимуть внесення змін до Регламенту Верховної Ради України.

Альтернативний законопроект за реєстр. № 16041-2, на відміну від законопроекту за реєстр. № 16041, встановлює додаткові критерії (крім визначених у статті 2 Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата»), відповідно до яких народному депутату України не може бути надано статус Засновника.

Зокрема, такий статус не надаватиметься якщо народний депутат:

- був членом Кабінету Міністрів України станом на день ухвалення рішення і не висловлював публічної незгоди із ухваленням: Постанови Кабінету Міністрів України від 2 листопада 1999 р. №2032 «Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про передачу з України до Російської Федерації важких бомбардувальників Ту-160, Ту-95МС, крилатих ракет повітряного базування великої дальності та обладнання»; Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2010 р. №947-р «Про схвалення проекту Угоди між Україною та Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України»;

- був народним депутатом України, який проголосував за проекти Законів «Про ратифікацію Угоди між Україною та Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України» (реєстр. № 0165 від 23.04.2010); «Про засади державної мовної політики» (реєстр. № 9073 від 26.08.2011); «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян (реєстр. № 3879 від 14.01.2014);

- був міським, селищним, сільським головою, депутатом місцевої ради, який публічно закликав застосувати норми Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян проти учасників Революції Гідності;

- голосував проти прийняття в цілому проекту Закону «Про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією» (реєстр. № 0206 від 03.12.2018).

Законопроект за реєстр. № 16041-2 також передбачає підвищення розміру пенсії за особливі заслуги (яка встановлюється як надбавка до розміру пенсії) з 4200 гривень до п'яти розмірів прожиткового мінімуму, визначеного для осіб, які втратили працездатність, особам, яких відповідно до Закону України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» визнано борцями за незалежність України у XX столітті та відповідно до Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» реабілітовано, із числа тих, яких за політичними або релігійними мотивами було піддано репресіям у формі (формах) позбавлення волі (ув'язнення) чи примусового безпідставного поміщення здорової людини до психіатричного закладу за рішенням позасудового або іншого репресивного органу.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює ряд зауважень до положень законопроекту.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України не підтримує законопроект за реєстр. № 16041-2 та висловлює до нього ряд зауважень.

Міністерство фінансів України не підтримує законопроект за реєстр. № 16041-2. Відповідно до фінансово-економічних розрахунків до законопроекту видатки на виплату щомісячного довічного грошового утримання Засновнику становитимуть у 2026 році близько 36,2 млн грн, у 2027 році – 108,6 млн гривень.

Додаткових бюджетних коштів потребуватиме також пропозиція щодо збільшення розміру пенсії за особливі заслуги перед Україною, які, за орієнтовними розрахунками, становитимуть близько 4,0 млн грн на рік.

Міністерство юстиції України висловлює ряд зауважень до законопроекту за реєстр. № 16041-2. Зокрема зауважує, що відповідно до статті 80 Конституції України народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Пенсійний фонд України повідомляє про наявність зауважень до законопроекту за реєстр. № 16041-2.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини вважає, що законопроект за реєстр. № 16041-2 є більш доцільним завдяки якісному юридичному доопрацюванню.

Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні повідомляє, що не можуть бути підтримані норми законопроекту за реєстр № 16041-2 в частині деталізації критеріїв, за які народним депутатам України не може бути надано статус Засновника, оскільки вони носять ознаки неконституційності, не узгоджуються з базовими принципами верховенства права та метою Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата». На думку СПО профспілок, здійснені у правовому полі та в межах виконання своїх повноважень дії або бездіяльність народних депутатів, членів уряду тощо, якщо вони не містять складу злочину або іншого правопорушення – не можуть розглядатися як додаткова підстава для відповідальності або настання інших юридичних наслідків.

Дослідницька служба Верховної Ради України висловлює зауваження до законопроекту за реєстр. № 16041-2. Зокрема, зазначає, що критерії визначення вчинених Засновником дій як таких, що спрямовані на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету, територіальної цілісності України, створення загрози національній безпеці України, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, якщо не встановлено у цих діях складу злочину чи адміністративного правопорушення компетентним органом, залишаються не конкретизованими у Законі України «Про статус Засновника сучасної держави Україна – народного депутата» для цілей застосування Комісією з розгляду питань щодо надання та позбавлення статусу Засновника сучасної держави Україна – народного депутата. Запропоновані критерії не узгоджуються з усталеними

вимогами щодо відповідності чинному законодавству, правової визначеності, передбачуваності правових наслідків, дотримання принципів права.

За результатами розгляду та обговорення Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів ухвалив цей висновок і прийняв рішення:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, керуючись частиною другою статті 110 Регламенту Верховної Ради України, підготувати доопрацьований у Комітеті проєкт Закону України з урахуванням:

положень проєктів законів України про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата» щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання (реєстр. № 16041 від 04.09.2026); про внесення змін до Закону України «Про статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата» щодо запровадження державної стипендії (державного привілею) для осіб, яким надано статус Засновника сучасної держави Україна - народного депутата (реєстр. № 16041-1 від 18.09.2026); про внесення змін до деяких законів України щодо призначення щомісячного довічного грошового утримання Засновникам сучасної держави Україна - народним депутатам та уточнення окремих норм (реєстр. № 16041-2 від 21.09.2026), та внести його на розгляд Верховної Ради України;

призначення Засновнику сучасної держави Україна – народному депутату державного пожиттєвого ануїтету замість щомісячного довічного грошового утримання або щомісячної державної стипендії (державного привілею).

2. Висновок Комітету направити до Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА

Р І Ш Е Н Н Я

Протокол № 251

30 вересня 2026 року

Про внесення змін до плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання

Заслухавши інформацію народних депутатів – членів Комітету щодо необхідності внесення змін до плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, Комітет **в и р і ш и в**:

в пункті 5 розділу VI плану роботи Комітету на період шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання слово «грудень» замінити словом «жовтень».

Голова Комітету

Галина ТРЕТЬЯКОВА